

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

**Επιμέλεια πτυχιακής
Εργασίας:
Τοψίδης Στυλιανός
Φιλίππου Φίλιππος**

Θεσσαλονίκη 2007

ΘΕΜΑ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΩΣΗ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε την Ευρωπαϊκή Βιβλιοθήκη για την πολύτιμη συνεργασία και βοήθεια τους στην συλλογή στοιχείων για την διεξαγωγή της εργασίας μας. Επίσης ευχαριστούμε θερμά το Υπουργείο Οικονομικών Κύπρου για την τεράστια εξυπηρέτηση που μας προσέφεραν. Τέλος ευχαριστούμε θερμά τον καθηγητή μας κ. Ανδρονικίδη για τις υποδείξεις του κατά την πορεία της εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛ.
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6-7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8-9
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	10-11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	
1.1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	12
1.2. ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΧΩΡΑ	12-13
1.3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	13-15
1.4. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	15-17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ	
2.1. ΓΕΝΙΚΑ	18-19
2.2. ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	19-22
2.3. ΤΡΟΠΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	23-24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΞΑΓΩΓΕΣ	
3.1. ΓΕΝΙΚΑ	25-27
3.2. ΕΞΑΓΩΓΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ	27-28
3.3. ΟΡΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	
3.3.1. ΟΡΙΣΜΟΣ INCOTERM	29-30
3.3.2. INCOTERM ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ	30-33
3.4. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	
3.4.1. ΓΕΝΙΚΑ	33-35
3.4.2. ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	35-37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

4.1. ΓΕΝΙΚΑ	38
4.2. GATT	
4.2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ GATT	38-41
4.2.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ GATT	41-46
4.3. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΠΟΕ)	
4.3.1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΕΩΣ	46-49
4.3.2. ΠΩΣ ΡΥΘΜΙΖΕΙ Ο ΠΟΕ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ	50-51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

5.1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	52-56
5.2. Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.	56-58
5.3. ΟΙ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε	59-62
5.4. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ Ε.Ε ΓΙΑ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	62-63
5.5. ΤΕΛΩΝΙΑΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	64-68

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ **69-72**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ **73-74**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ **75**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ ΚΑΙ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ

Ε.Ε	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΠΟΕ	Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου
GATT	General Agreement of Tariffs and Trade
ΓΣΔΕ	Γενικοί Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications
EDI	Electronic Data Interchange
CAD	Cash against Documents
FCI	Factor Chain International
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
FOB	Free on Board
GIF	Cost, Insurance and Freight
CPT	Carriage Paid To
DAF	Delivered At Frontier
DES	Delivered Ex Ship
DEQ	Delivered Ex Quay
DDU	Delivered Duty Unpaid
DDP	Delivered Duty Paid
IATA	International Air Transport Association
CMR	Convention relative au contrat de Transport International de Marchandises par Route
COTIF	Convention relative aux Transport International Ferroviaires
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΔΟΕ	Διεθνούς Οργανώσεις Εμπορίου
ΠΕΚ	Πλέον Ευνοούμενου Κράτους
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΣΟΕΣ	Συμφωνίες Οικονομικής Εταιρικής Σχέσεως
ΚΤΔ	Κοινό Τελωνειακό Δασμολόγιο
Ευρ.	Ευρωπαϊκό
Γεν. Δ/ΝΣΗ	Γενική Διεύθυνση
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΕΠ	Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξης
ΚΑΠ	Κοινή Αγροτική Πολιτική
Π.Μ.	Πληρωτέες Μονάδες
ΜΜΕ	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΕΕΔ	Επιτροπή Εμπορίου και Διανομής

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η σημερινή εποχή είναι μια εποχή ραγδαίων εξελίξεων και αποκατατάξεων, οι οποίες έχουν καταστήσει την υφήλιο ένα «μικρό χωριό».

Οι επιχειρήσεις έχουν σαν κύριο σκοπό τους να στρέφονται σε μια ευρύτερη αγορά δηλ. όχι μόνο στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό - στους καταναλωτές και στους αγοραστές προϊόντων άλλων χωρών -.

Το αντικείμενο με το οποίο ασχοληθήκαμε στην εργασία μας είναι το Διεθνές Εμπόριο και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Για την υλοποίηση της χρησιμοποιήθηκε σύγχρονη βιβλιογραφία και μαζί με τις απόψεις μας θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μια ολοκληρωμένη άποψη και εικόνα για το διεθνές εμπόριο και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στόχος της εργασίας είναι αφενός να αναδείξει το θεωρητικό υπόβαθρο του Διεθνές Εμπορίου και όλες τις πρακτικές εκδηλώσεις του και αφετέρου να παρουσιάσει τι συμβαίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με το εμπόριο.

Η έρευνα μας περιλαμβάνει πέντε κεφάλαια. Το πρώτο αναφέρεται στο περιεχόμενο και στη σπουδαιότητα του Διεθνές Εμπορίου, την έννοια του, καθώς και την σημασία του για κάθε χώρα. Τέλος αναφερόμαστε στους παράγοντες του διεθνούς εμπορίου.

Το δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνει τα μέσα και τους τρόπους πληρωμής στο διεθνές εμπόριο.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφερόμαστε στις εξαγωγές, στα εξαγωγικά έγγραφα, στους όρους πώλησης και στους τρόπους μεταφοράς των προϊόντων.

Στη συνέχεια ακολουθεί το κεφάλαιο τέσσερα με τους Διεθνείς Οικονομικούς Οργανισμούς όπου ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην GATT και στο Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ).

Το κεφάλαιο πέντε έχει σαν τελευταίο θέμα την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το κεφάλαιο αυτό υποδεικνύει το ιστορικό της, το ρόλο και τις ευθύνες της, τις διμερείς εμπορικές συμφωνίες της, τους οργανισμούς που διαθέτει και εν κατακλείδι τις τελωνειακές διαδικασίες στο εμπόριο.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια το διεθνές επιχειρησιακό περιβάλλον έχει σημαδευτεί από σημαντικές αλλαγές. Οι εξελίξεις αυτές είναι τόσο σημαντικές, που μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η δημιουργική προσαρμογή στις απαιτήσεις τους, είναι μια σημαντική πρόκληση για το σύνολο των επιχειρήσεων, τους κλάδους της εθνικής οικονομίας και των χωρών γενικότερα.

Η αποστολή του εμπορίου επιδιώκεται με τη δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού, ρυθμιστικού και οργανωτικού πλαισίου, πλήρως εναρμονισμένου με τις απαιτήσεις της ΕΕ και με την υιοθέτηση πολιτικής και στόχων που θα δημιουργήσουν τι κατάλληλο επιχειρηματικό κλίμα και περιβάλλον στις χώρες ενώ ταυτόχρονα θα δώσουν τις δυνατότητες στις επιχειρήσεις να αντεπεξέλθουν με επιτυχία σε νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον, αλλά και να εκμεταλλευθούν τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενωμένη Ευρώπη.

Η πολιτική εμπορίου μπορεί να φαίνεται πολύπλοκος τεχνικός τομέας που ταιριάζει μόνο σε εμπειρογνώμονες, αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί κλάδο οικονομικής πολιτικής, η οποία σε τελευταία ανάλυση ασχολείται με την ανάπτυξη, την ευημερία και την απασχόληση. Και αυτή ακριβώς η ευημερία επιτρέπει στις κυβερνήσεις να ανταποκριθούν στις θεμιτές απαιτήσεις των ψηφοφόρων τους για την καλύτερη παιδεία, υγεία και άλλα αιτήματα σχετικά με περιορισμένους δημόσιους πόρους.

Παράλληλα η πολιτική του εμπορίου στοχεύει στην αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, μέσω συνεχούς βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και μέσω ενίσχυσης της ικανότητας διείσδυσης σε αγορές του εξωτερικού.

Επιμέρους στόχοι του διεθνούς εμπορίου:

1. διερεύνηση των εξωτερικών αγορών και διαφοροποίηση των διαθέσιμων προς εξαγωγή βιομηχανικών και γεωργικών προϊόντων ανάλογα με την ζήτηση
2. βελτίωση του σχεδιασμού και της ποιότητας προϊόντων
3. προβολή και διαφήμιση της παραγωγής σε αγορές του εξωτερικού
4. επιμόρφωση και κατάρτιση των στελεχών των εξαγωγικών μονάδων για τις σύγχρονες μεθόδους εμπορίας και έγκαιρη και επαρκής πληροφόρηση τους για τις ευκαιρίες που διανοίγονται σε παραδοσιακές και νέες αγορές. Αανάπτυξη συνεργασιών με κοινά προγράμματα προώθησης εξαγωγών.

Γι' αυτό το λόγο η Ευρωπαϊκή Ένωση, που αποτελεί τον πλέον ανοικτό εμπορικό συνασπισμό παγκοσμίως, ανέλαβε την πρωτοβουλία να καταργήσει τα εσωτερικά της σύνορα και να ενθαρρύνει της αλληλεξάρτηση μεταξύ των μελών της. Την ίδια σημασία αποδίδει στην κατάργηση των εμποδίων για την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων με τον υπόλοιπο κόσμο. Η γενική αυτή πρόκληση ωθεί την ΕΕ να διαδραματίσει τον εξέχοντα ρόλο της ως βασικού μέλους του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) που προσπαθεί να σταθεροποιήσει την πρόοδο που επιτευχθεί στις προηγούμενες εμπορικές διαπραγματεύσεις καθώς και να προετοιμάσει την επόμενη σειρά συμφωνιών.

ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στόχος της εργασίας είναι αφενός να αναδείξει το θεωρητικό υπόβαθρο του Διεθνές Εμπορίου και όλες τις πρακτικές εκδηλώσεις του και αφετέρου να παρουσιάσει τι συμβαίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με το εμπόριο.

Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας μας πραγματοποιήθηκε στα παρακάτω βιβλία. Στα βιβλία: στο « Γεωργακαράκος, Ν, Η. 1997. Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί. Θεσσαλονίκη σελ. 51, 52, 53, 57, 58, 59, 60, 61, 62», από το βιβλίο αυτό μπορέσαμε και βρήκαμε αναλυτικά για τους οργανισμούς GATT και ΠΟΕ, «στο Δασκάλου, Χρ, Γ. 1995. Διεθνές Εμπόριο. Αθήνα σελ. 7, 8, 9, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 116, 117, 120, 121, 248, 249, 259, 260, 261, 265, 266, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 287, 288, 289, 300, 301, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 348, 350, 351, 374», η προσφορά αυτού του βιβλίου ήταν παρά πολύ πολύτιμη γιατί σε κάθε κεφάλαιο μας έχουμε κάτι από αυτό, από « το Πανηγυράκης, Γ, Γεώργιος. 1995. Διεθνές Εξαγωγικό Marketing (Τόμος Ι). Αθήνα - Πειραιάς σελ. 7, 264, 265, 267, 268, 375, 376», «στο Σαρμανιώτης, Χ. 1991. Διεθνές Marketing. Θεσσαλονίκη. Σελ. 33, 98, 104, 107, 108, 114» το βιβλίο αυτό βοήθησε πολύ στο κεφάλαιο των εξαγωγών, «στο Χολέβας, Γ. 1997. Διεθνείς Εμπορικές Σχέσεις - Διεθνές Εμπόριο. Αθήνα. σελ. 17, 18, 19, 20, 21, 181, 182, 183, 229, 230» βρήκαμε την ιστορική αναδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από τα βιβλία «Ευρωπαϊκή Επιτροπή. 2002. Η Ελλάδα Στην Ευρωπαϊκή Ένωση Ένας Απολογισμός. Αθήνα, σελ. 11», «Ευρωπαϊκή Επιτροπή. ISBN 92- 828 - 5937 -1. 1999. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Εμπόριο. Βρυξέλλες- Λουξεμβούργο, σελ. 1, 3, 4, 5, 21», και στο «Ευρωπαϊκή Επιτροπή. ISBN 92- 894- 4713- 3. 2003. Η Παγκοσμιοποίηση Στην Υπηρεσία Όλων Μας (Η Ευρωπαϊκή Ένωση Και Το Παγκόσμιο Εμπόριο). Βρυξέλλες- Λουξεμβούργο, σελ. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17»

11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

1.1. Έννοια του Διεθνούς Εμπορίου

Οι συναλλαγές που γίνονται μεταξύ διαφορετικών χωρών, δηλ. το εξωτερικό εμπόριο (εισαγωγές-εξαγωγές) φέρνει σε εμπορική επικοινωνία τις εθνικές οικονομίες των διάφορων χωρών, δηλαδή δημιουργεί τις Διεθνείς Εμπορικές Σχέσεις. Και το εμπόριο μεταξύ διαφορετικών χωρών διαμορφώνει την έννοια του Διεθνούς Εμπορίου. Το Διεθνές Εμπόριο λέγεται και Παγκόσμιο (international ή world trade) και με τους όρους αυτούς εννοούμε το σύνολο του εξωτερικού εμπορίου (εισαγωγών-εξαγωγών) όλων των χωρών του κόσμου μέσα σε μια χρονική περίοδο (συνήθως ετήσια).

1.2. Σημασία του Διεθνούς Εμπορίου για κάθε χώρα

Με το διεθνές εμπόριο μπαίνει σε λειτουργία ο πολλαπλασιαστής του εξωτερικού εμπορίου κάθε χώρας. Σύμφωνα μ' αυτόν, όταν αυξάνεται η εξωτερική ζήτηση προϊόντων μιας χώρας, η άνοδος των εσόδων των εξαγωγικών των επιχειρήσεων και το πλεόνασμα που προκύπτει στο Ισοζύγιο Τρέχουσων Συναλλαγών, προκαλούν αύξηση της αγοραστικής δύναμης της οποίας ένα μέρος κατευθύνεται στις εισαγωγές. Μ' αυτόν τον τρόπο προκαλείται δαπάνη η οποία έχει πολλαπλασιαστική επίδραση στο εθνικό εισόδημα της χώρας.

1.3. Παράγοντες του Διεθνούς Εμπορίου

Αυτοί διακρίνονται αφενός σε ευνοϊκούς και σε δυσμενείς και αφετέρου, σε γενικούς (που αφορούν στο γενικότερο παγκόσμιο κλίμα) και σε ειδικούς (που αφορούν σε κάθε μία χώρα ξεχωριστά).

1.3.1. Ευνοϊκοί παράγοντες

Είναι αυτοί που υποβοηθούν την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου.

α. Γενικοί ευνοϊκοί παράγοντες

1. Η παγκόσμια ειρήνη.
2. Η συνεχής αύξηση του πληθυσμού της γης.
3. Η πολιτιστική εξέλιξη.
4. Η αλλαγή των συνθηκών και των συνηθειών.
5. Η διενέργεια παραγωγικών επενδύσεων.
6. Η αύξηση των μεταφορών.
7. Η εφαρμογή γενικά του διεθνούς Μάρκετινγκ με την εντατική διαφήμιση, την προώθηση των πωλήσεων.

β. Ειδικοί (για κάθε χώρα) ευνοϊκοί παράγοντες είναι:

1. Η δημιουργία καλών διακρατικών - διπλωματικών σχέσεων που επεκτείνονται και στις εμπορικές σχέσεις.
2. Η ένταξη σε διακρατικές ενώσεις και συνασπισμούς (όπως Ευρ. Ένωση, Ε.Ζ.Ε.Σ. κ.λπ) που διευκολύνει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών -μελών.
3. Η σύναψη διμερών εμπορικών συμβάσεων και η ένταξη σε πολυμερείς οικονομικές συμβάσεις.
4. Η ύπαρξη πλουτοπαραγωγικών πηγών που μπορούν να αξιοποιηθούν για την πραγματοποίηση εξαγωγών.
5. Η ύπαρξη άφθονων κεφαλαίων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για παραγωγικές επενδύσεις με εξαγωγικό προσανατολισμό.

Η παροχή εμπορικών πιστώσεων σε επιχειρήσεις για την προώθηση των εξαγωγών τους.

1.3.2. Δυσμενείς παράγοντες

Είναι αυτοί που δυσκολεύουν την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου :

- Η απουσία ειρηνικών συνθηκών,
- Η εφαρμογή πολιτικής προστατευτισμού από ορισμένες χώρες με την επιβολή υψηλών δασμών κ.λ.π.
- Η μη διενέργεια επενδύσεων σε διάφορες χώρες,
- Η εξάπλωση της φτώχειας που περιορίζει τη δυνατότητα διεθνών αγορών από τους λαούς που υποφέρουν,
- Η απουσία εξωτερικής βοήθειας προς τις φτωχότερες χώρες από διεθνείς οργανισμούς και πλούσιες χώρες.

Επιπλέον το διεθνές εμπόριο δυσχεραίνεται με τα εξής :

1. Η παγκόσμια οικονομική ύφεση. Η ύφεση της οικονομικής δραστηριότητας σε διεθνές ή εθνικό επίπεδο είναι σε βάρος της ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου.
2. Το υψηλό κόστος μεταφοράς αυξάνει την τιμή πώλησης και κάνει την εισαγωγή ή την εξαγωγή απαγορευτική ή εντελώς ασύμφορη.
Η δημιουργία διεθνών συνασπισμών επιχειρήσεων με τη μορφή τραστ ή καρτέλ, για την αποφυγή του μεταξύ τους συναγωνισμού και τη διατήρηση των τιμών, προκαλεί δυσχέρεια στο διεθνές εμπόριο.

1.4. Ιστορική Αναδρομή

Οι πρωτόγονες κοινωνίες δεν ασκούσαν μεταξύ τους εμπόριο με τη σύγχρονη έννοια. Στο εσωτερικό των κοινωνιών αυτών κυκλοφορούσαν αγαθά σύμφωνα με τους κανόνες που επέβαλαν οι αρχηγοί τους. Μεταξύ των κοινωνιών οι σχέσεις ήταν συνήθως εχθρικές και εμπόλεμες. Οι συστηματικές ανταλλαγές αγαθών μεταξύ των γειτονικών κοινωνιών πρέπει να προέκυψαν ως εναλλακτική λύση αποτροπής αρπακτικών επιδρομών και συγκρούσεων και ασφαλώς θα διεξήγοντο υπό την ένοπλη επίβλεψη.

Μια διαδεδομένη μορφή συναλλαγών μεταξύ αρχαϊκών κοινωνιών στην Αφρική και Ασία και για μεγάλες χρονικές περιόδους ήταν το άφωνο εμπόριο. Κατά την περιγραφή από τον G. Pirou (1947, σελ. 278) του άφωνου ή αοράτου εμπορίου μεταξύ δύο γειτονικών φυλών, η μία φυλή εξέθετε τα προϊόντα της σε ορισμένο σημείο των συνόρων και τα παρακολουθούσε χωρίς να φαίνεται. Η άλλη φυλή, ύστερα από εξέταση των εκθεμάτων, αντιπαρέθετε τα προϊόντα της ως αντίκρισμα και απέσυρε το. Η πρώτη φυλή επανήρχετο, επισκοπούσε τα ανταλλάγματα

και στην περίπτωση ικανοποιήσεως της τα παραλάμβανε και αποχωρούσε, οπότε τα ιδικά της εκθέματα περιήρχοντο στην άλλη φυλή. Στην περίπτωση διαφωνίας απέσυρε τα ιδικά της προϊόντα.

Το άφωνο εμπόριο διαδέχθηκε το κατ' εξαίρεση κανονικό εμπόριο μεταξύ των φυλών, διεξαγόμενο σε περιόδους συμφιλίσεως.

Το περιοδικό εμπόριο εμφανίζεται ως ένα βήμα συστηματοποίησης των εμπορικών συναλλαγών, αφού λειτουργούν αγορές σε τακτές χρονικές περιόδους και σε συγκεκριμένες τοποθεσίες (εμποροπανηγύρεις). Σ' αυτές ελαμβάνοντο πρόσθετα μέτρα ασφαλείας, οι δε αποστολές των εμπορευμάτων εγίνοντο ομαδοποιημένες (καραβάνια) και υπό τη συνοδεία αυστηρής φρουρήσεως. Στις εμποροπανηγύρεις κατά τη συνάντηση παραγωγών και εμπόρων μα τους αγοραστές οι συναλλαγές ήταν άμεσες, ενώ κατά τις σύγχρονες εκθέσεις συνήθως παρουσιάζονται δείγματα και συγκεντρώνονται παραγγελίες για μεταγενέστερες πωλήσεις. Ακόμη δεν γίνεται λόγος για σταθερό και μόνιμο εμπόριο, εξ αιτίας των δυσκολιών προμηθείας και διαθέσεως των αγαθών στις κλειστές κοινωνίες της αυτάρκειας και ένεκα της σχετικής ανασφάλειας.

Το μόνιμο και διαρκές εμπόριο εμφανίζεται με την εγκαθίδρυση συνθηκών ασφαλείας στις μεταφορές και επικοινωνίες και με την καθιέρωση τακτικών συγκοινωνιών. Ιδρύονται σταθερά καταστήματα, που ανοίγουν όλες τις ημέρες και εφοδιάζονται ομαλά με παντός είδους προϊόντα.

Το εμπόριο είχε διαδοθεί χιλιετίες προ Χριστού μεταξύ των λαών της Κίνας, των Ινδιών, της Μέσης Ανατολής και των παραμεσογείων περιοχών. Οι Φοίνικες, οι Αιγύπτιοι, οι Έλληνες με τις αποικίες τους, οι Ρωμαίοι και αργότερα το Βυζάντιο έκαναν τη μεσογειακή λεκάνη ευρεία ζώνη εμπορικών συναλλαγών. Ειδικότερα, το Βυζάντιο εγκαινίασε την εσωτερική επικοινωνία με τη Ρωσία και τη Βορειοδυτική Ευρώπη, όπου κατέληγαν προϊόντα της Κίνας και των Ινδιών. Οι κατακτήσεις των αράβων και αργότερα των Οθωμανών επί του Βυζαντίου διατάραξαν την ομαλή διεξαγωγή του εμπορίου. Οι σταυροφορίες κατά τους XI-XII μ. Χ. αιώνες αναζωογόνησαν το εμπόριο. Τα ευέλικτα ναυτιλιακά κράτη-πόλεις της Βενετίας και της Γένοβας ασκούν κατά τους XIII-XIV αιώνες εκτεταμένο εμπόριο στους κόλπους του Βυζαντίου και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, προωθώντας τα εξωτικά προϊόντα της Ανατολής δια της κεντρικής Ευρώπης προς το Λονδίνο και τις ακτές της Βαλτικής. Οι έμποροι πόλεων της Βορείου Ευρώπης συγκροτούν μια συνομοσπονδία των πόλεων, γνωστή από το 1241 με το όνομα Hansen (Rives, 23).

Την ακμή της Βενετίας ανέκοψε η Λισσαβόνα στις αρχές του 16^{ου} αιώνα με την κατοχή της Βομβάης και την αποκοπή εφοδιασμού μέσω των λιμένων Συρίας και Αλεξάνδρειας. Μεταφέροντας πλέον δια θαλάσσης τα εξωτικά προϊόντα της Κίνας και των Ινδιών, η Πορτογαλία

τα προσέφερε στη Δυτική Ευρώπη στο 1/5 της προγενεστέρας τιμής τους.
(

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

2.1. ΓΕΝΙΚΑ

Οι συναλλαγές με το εξωτερικό έχουν ένα βασικό σκοπό: την είσπραξη της αξίας των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Λόγω των αποστάσεων οι συναλλασσόμενοι συνήθως δεν γνωρίζονται και επί πλέον σπανίως είναι ενημερωμένοι επί των λεπτομερειών της νομοθεσίας και των εμπορικών συνηθειών των άλλων χωρών. Είναι συνεπώς εύκολη η παρανόηση κατά τη διεθνή επικοινωνία και μπορεί να οδηγήσει εξ ίσου εύκολα σε χρονοβόρες και δαπανηρές διαδικασίες απεμπλοκής, με ένα εκ των προτέρων βέβαιο αποτέλεσμα τη διαταραχή ή τη μη επανάληψη της συναλλαγής. Προς αποφυγήν δυσάρεστων καταστάσεων ενδείκνυται η πλήρης κατοχύρωση της εισπράξεως του αντίτιμου από τα πρώτα βήματα της συναλλαγής. Κάθε συμβόλαιο πρέπει να καθορίζει επακριβώς τον τρόπο πληρωμής, τον τόπο και την ημερομηνία, το νόμισμα και τις εγγυήσεις. Ενίοτε δεν αρκούν οι εγγυήσεις του αγοραστή, αλλά χρειάζονται και πρόσθετες διασφαλίσεις εκ μέρους του πωλητή.

Ο εξαγωγέας συνήθως καθορίζει μια πιστωτική πολιτική που εξαρτάται και επηρεάζεται από το ύψος του κινδύνου που αντιμετωπίζει η επιχείρηση στην αγορά του εξωτερικού. Οι κύριοι στόχοι του εξαγωγέα είναι πάντοτε η ικανοποίηση του εισαγωγέα αλλά και η επίτευξη των χρηματοοικονομικών στόχων της επιχείρησης. Ο εξαγωγέας, για να εξασφαλίσει την πληρωμή των προς εξαγωγή προϊόντων θα πρέπει να λάβει υπόψη τους παρακάτω παράγοντες στις διαπραγματεύσεις πληρωμής:

1. το ύψος που αντιπροσωπεύει η εξαγωγική παραγγελία, σε σχέση με το μέγεθος της επιχείρησης που δίνει ένα μέτρο προστασίας.
2. τους όρους πληρωμής που παρέχονται από τους ανταγωνιστές
3. τις συνήθειες πρακτικές του κλάδου
4. τη δυνατότητα της επιχείρησης να χρηματοδοτήσει εξαγωγικές δραστηριότητες
5. τη δυνατότητα διαπραγμάτευσης των δύο μέτρων

Οι όροι πληρωμής που προβάλλονται από τον εξαγωγέα διαφέρουν ανάλογα με την πείρα, το μέγεθος και τη γενικότερη ανταγωνιστικότητα του. Οι τρόποι πληρωμής διαφέρουν από την προκαταβολή μέχρι την παροχή πίστωσης.

2.2. ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Ως μέσα πληρωμής εννοούνται τα συνήθη χρηματούγραφα, όπως τα τραπεζογραμμάτια, οι επιταγές, οι συναλλαγματικές και τα γραμμάτια εις διαταγή.

Ο τρόπος πληρωμής δηλώνει τη διαδικασία που μεσολαβεί για την ασφαλέστερη μεταβίβαση των μέσων πληρωμής από τον αγοραστή στον πωλητή.

Από τα μέσα πληρωμής τα τραπεζογραμμάτια δεν είναι εύχρηστα στις διεθνείς συναλλαγές, ενώ χρησιμοποιούνται τα άλλα μέσα, τα οποία εκδίδονται από τους συναλλασσόμενους που διαβιβάζονται αμέσως ή εμμέσως στην άλλη πλευρά για την ολοκλήρωση της πληρωμής στην εγγεγραμμένη προθεσμία από μια τράπεζα. Ακολουθεί μια σύντομη περιγραφή τους

√ Η επιταγή

Είναι το αξιόγραφο με το οποίο ο εκδότης (ο αγοραστής) δίδει εντολή προς μια τράπεζα να πληρώσει στον κατονομαζόμενο (πωλητή) το αναγραφόμενο ποσόν. Τα τυπικά στοιχεία της επιταγής είναι ο τίτλος «επιταγή», ο τόπος και η χρονολογία εκδόσεως, το ποσόν πληρωμής, το όνομα της τράπεζας, ο τόπος πληρωμής και η υπογραφή του εκδότη.

Εκδότης επιταγής μπορεί να είναι ένας ιδιώτης που διαθέτει δεσμίδα επιταγών τραπεζής έναντι καταθέσεων του σ' αυτή, μια τράπεζα, το ταχυδρομείο ή το Δημόσιο. Σκοπός της επιταγής είναι η μέσω αυτής μεταφορά χρημάτων μεταξύ δύο σημείων. Η μεταβίβαση της επιταγής διενεργείται με την οπισθογράφιση της από τον δικαιούχο και πληρώνεται με την παρουσίαση της στην τράπεζα του πωλητή, η οποία εισπράττει το ποσόν από την τράπεζα του αγοραστή μέσω του συστήματος συμψηφισμού των τραπεζών. Η προθεσμία παρουσιάσεως της επιταγής προς πληρωμή είναι 8 ημέρες για επιταγές εσωτερικού και 20 ή 70 ημέρες για επιταγές εξωτερικού.

√ **Η συναλλαγματική**

Είναι μια εντολή που υπογράφει ο πωλητής ενός αγαθού, η οποία, αφού γίνει αποδεκτή από τον αγοραστή (χρεώστης, αποδέκτης και πληρωτής) ή από την τράπεζα του αγοραστή, υποχρεώνει τον αγοραστή ή την τράπεζα του να πληρώσουν ένα συγκεκριμένο ποσό στον πωλητή ή σε ένα τρίτον πρόσωπο (λήπτης), στην προκαθορισμένη ημερομηνία. Είναι ιδιωτικό αξιόγραφο ως προς την πρωτοβουλία εκδόσεως της.

Τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής είναι η εμφάνιση της λέξεως αυτής στο κείμενο, η εγγραφή του ποσού, του τόπου πληρωμής και της ημερομηνίας λήξεως, τα ονόματα ου πληρωτή και του λήπτη, ο τόπος και η ημερομηνία συντάξεως και η υπογραφή του εκδότη. Για τη νόμιμη έκδοση της συναλλαγματικής απαιτείται ειδικό, χαρτοσημασμένο, έντυπο.

√ **Το γραμμάτιο εις διαταγήν**

Είναι το ιδιωτικό αξιόγραφο με το οποίο ο αγοραστής υπόσχεται να πληρώσει στον πωλητή ορισμένο ποσό και σε συγκεκριμένη ημερομηνία. Τυπικά στοιχεία του γραμματίου εκτός από τον ομώνυμο τίτλο του είναι το ποσό και η λήξη πληρωμής του, το όνομα του δικαιούχου και ο τόπος πληρωμής του, ο τόπος και η ημερομηνία εκδόσεως με την υπογραφή του εκδότη.

Χρησιμοποιείται στο εμπόριο από τον αγοραστή, που διαθέτει μια προθεσμιακή πίστωση και δεσμεύεται να την καταβάλει στη συγκεκριμένη προθεσμία. Χρησιμοποιείται από την τράπεζα που δανείζει τον έμπορο, η οποία με το γραμμάτιο που λαμβάνει έχει την δυνατότητα προεξοφλήσεως κ.ο.κ.

√**Η εντολή πληρωμής**

Ο αγοραστής δίδει εντολή στην τράπεζα του να μεταβιβάσει στον πωλητή ένα συγκεκριμένο ποσό. Για τη μεταβίβαση οι τράπεζες χρησιμοποιούν το ιδιωτικό δίκτυο τηλεπικοινωνιών SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication). Αυτό στηρίζεται στο ηλεκτρονικό σύστημα μεταβιβάσεως πληροφοριών EDI (Electronic Data Interschange). Συμμετέχουν περί τις 2000 τράπεζες από 60 και πλέον χώρες. Το σύστημα SWIFT εξασφαλίζει ταχύτητα, πιστότητα και σχετικά χαμηλό κόστος.

√ **Η αντικαταβολή**

Στην περίπτωση αυτή ο πωλητής δίδει εντολή στον μεταφορέα ή στον ενδιάμεσο να παραδώσει το εμπόρευμα στον αγοραστή εισπράττοντας ταυτοχρόνως την αξία του και δεν μεσολαβεί καμία τράπεζα, ούτε είναι απαραίτητη η παρουσίαση των εγγράφων.

√ **Είσπραξη αξιών έναντι εγγράφων**

Η είσπραξη αξιών έναντι εγγράφων είναι ο τρόπος ρυθμίσεως των πωλήσεων με πρωτοβουλία του πωλητή, ο οποίος αποστέλλει μέσω τράπεζας τα προβλεπόμενα έγγραφα σε τράπεζα, πλησίον του αγοραστή με την ανέκκλητη εντολή να μην τα παραδώσει στον αγοραστή παρά μόνο κατόπιν πληρωμής ή αποδοχής των εγγράφων.

2.3. ΤΡΟΠΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Οι τρόποι πληρωμής στο διεθνές εμπόριο μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους και να λάβει διάφορες μορφές. Μερικοί από τους τρόπους πληρωμής είναι :

- Με τον τρόπο που θα γίνει η πληρωμή των εξαγχθέντων προϊόντων από τον αγοραστή στον εξαγωγέα π.χ. πληρωμή εκ των προτέρων, έναντι φορτωτικών εγγράφων
- Με διάφορες τραπεζικού χαρακτήρα ενέργειες από πλευράς του εξαγωγέα όπως π.χ. όταν δανείζεται ο εξαγωγέας από την τράπεζα του σε ξένο νόμισμα
- Με διάφορες υιοθετούμενες από το κράτος πολιτικές όπως π.χ. τις εξαγωγικές επιδοτήσεις
- Με την χρησιμοποίηση του διεθνούς Factoring και Forfaiting

Από τους πιο πάνω τρόπους εμείς θα αναφερθούμε στους πιο νέους τρόπους πληρωμής στο διεθνές Factoring και Forfaiting

Το Factoring είναι ο τρόπος αναλήψεως της εισπράξεως χρεών του εξωτερικού από εξειδικευμένες εταιρείες, που είναι συνήθως τράπεζες ή θυγατρικές εταιρείες τους. Πρόκειται για μια τεχνική συναλλαγών, κατά την οποία ο προμηθευτής ή εκχωρητής μεταβιβάζει ορισμένα δικαιώματα του στον πράκτορα επί αμοιβή και ο πράκτορας αναλαμβάνει να εξοφλήσει στον προμηθευτή τα δικαιώματα του κατά την κανονική λήξη ή να τα προεξοφλήσει, οπότε διενεργεί μια πιστωτική πράξη.

Μέσω του Factoring μια εξαγωγική επιχείρηση είναι δυνατό να εισπράξει τις απαιτήσεις της από πωλήσεις στο εξωτερικό εντός 48 ωρών. Τον κίνδυνο χρεοκοπίας του εξωτερικού πελάτη τον αναλαμβάνει κατά 100% ο πράκτορας.

Οι εταιρείες Factoring γνωρίζουν τους κινδύνους, λόγω της εμπειρίας και του δικτύου συνεργατών που διαθέτουν στις διάφορες χώρες και αξιολογούν αναλόγως τις εργασίες που αναλαμβάνουν. Ως επιχειρήσεις επιδιώκουν τα κέρδη και συνήθως ζητούν από την πελατεία τους ένα ελάχιστο ετήσιο όριο κύκλου εργασιών ή ζητούν υψηλή αμοιβή για υποθέσεις υψηλού κινδύνου.

To Forfaiting ορίζεται ως η πράξη πώλησεως αξιόγραφων που λήγουν στο μέλλον, τα οποία απορρέουν από συναλλαγή προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών. Επί του σώματος του αξιόγραφου συμπληρώνεται η ρήτρα «χωρίς αναγωγή» με σκοπό την πλήρη μεταβίβαση κινδύνων και υποχρεώσεων εισπράξεως της απαιτήσεως από τον πωλητή στον αγοραστή. Τα εμπλεκόμενα στη ρύθμιση του Forfaiting αξιόγραφα είναι οι συναλλαγματικές, τα γραμμάτια εις διαταγήν και οι ανέκκλητες πιστώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

3.1. ΓΕΝΙΚΑ

Η εξαγωγή μπορεί να ορισθεί ως η διάθεση προϊόντων πέρα από τα σύνορα της χώρας στην οποία παράγεται το προϊόν. Ο εξαγωγικός προσανατολισμός μιας χώρας είναι βασική συνιστώσα οικονομικής της ανάπτυξης. Ιδιαίτερα για χώρες μικρές με περιορισμένες δυνατότητες και φυσικούς πόρους, όπως είναι η Ελλάδα. Οι εξαγωγές αποτελούν αναπόφευκτη αναγκαιότητα.

Η είσοδος σε μια αγορά του εξωτερικού με την πραγματοποίηση εξαγωγών, είναι μια στρατηγική που εφαρμόζεται για εκείνες συνήθως τις αγορές που δεν δικαιολογούν την επένδυση για ίδια παραγωγή στη συγκεκριμένη χώρα, δίνοντας ταυτόχρονα στην επιχείρηση τη δυνατότητα να εξάγει τα προϊόντα της σε ένα σημαντικό αριθμό χωρών ταυτόχρονα, εξασφαλίζοντας σημαντικές οικονομίες κλίμακος και εμπειρίας. Η επιχείρηση έχει δύο εναλλακτικές λύσεις σ' αυτήν την κατεύθυνση, που είναι να έρθει σε επαφή με τους ειδικευμένους εξαγωγείς στη χώρα ή εισαγωγείς στο εξωτερικό ή να διαθέσει τα προϊόντα της απευθείας, δια μέσου ενός δικτύου πωλήσεων.

- **Έμμεση εξαγωγή - εξαγωγή δια μέσου εξαγωγέα**

Ο απλούστερος τρόπος πραγματοποίηση μιας εξαγωγής είναι να γίνει χρήση ενός ειδικευμένου εξαγωγέα ή πράκτορα εξαγωγών. Στην ελληνική πραγματικότητα η υιοθέτηση αυτής της μεθόδου σημαίνει ότι η διοίκηση της επιχείρησης δεν αποβλέπει στην πραγματοποίηση εξαγωγών σε μια μόνιμη βάση, αλλά σε μια παροδική. Ο επιχειρησιακός κίνδυνος που αντιμετωπίζεται εδώ από την επιχείρηση, όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, είναι συνήθως μικρός και η όλη εμπλοκή επιτυγχάνεται με μικρή σχετικά επένδυση κεφαλαίου.

Τα μειονεκτήματα μιας τέτοιας προσέγγισης είναι το ότι δε γίνεται δυνατή η πραγματοποίηση υψηλού σε μέγεθος πωλήσεων μια που οι διάφοροι μεσάζοντες είναι αρκετά αδιάφοροι προς το προϊόν και τη μελλοντική του πορεία στην αγορά του εξωτερικού. Οι ενδιάμεσοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είναι: μεσάζοντες, εξαγωγικοί πράκτορες, εξαγωγικά στελέχη ή το ίδιο τμήμα πωλήσεων της επιχείρησης.

- **Άμεσες εξαγωγές**

Στην περίπτωση των άμεσων εξαγωγών η επιχείρηση πραγματοποιεί μόνη της τις εξαγωγικές διεργασίες χωρίς να δίνει την αρμοδιότητα σε άλλες επιχειρήσεις ή ειδικούς. Έτσι αναλαμβάνει την έρευνα αγοράς, διαπραγμάτευση με τους ξένους πελάτες, έκδοση των αναγκαίων πιστοποιητικών και συνοδευτικών για την εξαγωγή εγγράφων, όπως και τη φυσική διανομή των προϊόντων της. Η πολιτική αυτή μπορεί να αποβεί περισσότερο επικερδής για την εξαγωγική επιχείρηση, εάν αυξάνει τις πωλήσεις στο εξωτερικό σε ένα μεγαλύτερο βαθμό από το κόστος που συνεπάγεται ή που θα ήταν αναγκαίο για να ικανοποιηθούν οι εξαγωγικοί συνεργάτες της.

Η άμεση εξαγωγή πραγματοποιείται συνήθως με την συνεργασία ενός αριθμού μεσαζόντων που βρίσκονται στην αγορά ή αγορές στόχους του εξωτερικού. Η εξαγωγική επιχείρηση που επιδιώκει άμεσες εξαγωγές, μπορεί να διαλέξει μεταξύ δύο ειδών μεσαζόντων στην αγορά στόχο του εξωτερικού: εμπορικούς πράκτορες και εμπόρους. Μια άλλη εναλλακτική λύση για την πραγματοποίηση άμεσων εξαγωγών είναι η εγκατάσταση ενός υποσυστήματος πωλήσεων της μητρικής επιχείρησης που να μπορεί να αντικαταστήσει, τις λειτουργίες ενός εμπόρου.

Η επιχείρηση είναι δυνατό να αρχίσει την εισδοχή της στη συγκεκριμένη αγορά του εξωτερικού, με τη συνεργασία στην αρχή ενός μεσάζοντα και ύστερα από λίγο καιρό με την ανάπτυξη των πωλήσεων των προϊόντων της και την απόκτηση της αναγκαίας εμπειρίας να δημιουργήσει το δικό της τμήμα πωλήσεων, που με την σειρά του είναι ένα σημαντικό στοιχείο για την πραγματοποίηση ενός μακροχρόνιου εξαγωγικού προγράμματος.

3.2. ΕΞΑΓΩΓΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Για να γίνει μια εξαγωγή προϊόντων απαιτείται ένας αριθμός εγγράφων τα οποία θα πρέπει να συμπληρωθούν από τον εξαγωγέα. Τα κυριότερα από τα έγγραφα αυτά είναι τα ακόλουθα:

- **Δήλωση εξαγωγής** : το έγγραφο αυτό απαιτείται από το κράτος κυρίως για λόγους στατιστικούς, που αφορούν τον όγκο των εξαγόμενων αγαθών. Οι περισσότερες χώρες απαιτούν να συνοδεύονται τα εξαγόμενα προϊόντα από το έγγραφο αυτό. Περιλαμβάνει τα ονόματα και τις διευθύνσεις των συναλλασσόμενων τον προορισμό των αγαθών, πλήρη περιγραφή τους και τη δηλωμένη αξία τους.
- **Πιστοποιητικό καταγωγής**: εκδίδεται από το εμπορικό και βιομηχανικό επιμελητήριο της χώρας του εξαγωγέα. Δείχνει τη χώρα καταγωγής των προϊόντων και επιπλέον αποτελεί το μοναδικό έγγραφο για την τελωνειακή μεταχείριση των προϊόντων στο τελωνείο της χώρας προορισμού.
- **Εμπορικό τιμολόγιο**: απαιτείται σε κάθε συναλλαγή και είναι η «απόδειξη» των πωληθέντων προϊόντων, όπως και στην εσωτερική αγορά.
- **Ζυγολόγιο**: εκδίδεται σε 6 αντίτυπα. Τα πρωτότυπα και ένα αντίγραφο αποστέλλονται στον πελάτη - αγοραστή. Διαβάζοντας κανείς το έγγραφο, αντιλαμβάνεται αμέσως με ποια μορφή θα ταξιδέψει το εμπόρευμα
- **Φορτωτική**: είναι η απόδειξη που δίνεται από την εταιρεία μεταφορών στον εξαγωγέα, αφού τα αγαθά φορτωθούν στο μέσο μεταφοράς. Αυτό κατόπιν πρέπει να σταλεί στον αγοραστή για να μπορέσει να παραλάβει τα αγαθά, όταν φθάσουν στον προορισμό που καθορίζεται στο συμβόλαιο.

- **Πιστοποιητικό ασφάλειας :** οι κίνδυνοι που υπάρχουν κατά την μεταφορά των προϊόντων όπως επίσης και η πιθανότητα καταστροφής εξαιτίας καιρικών συνθηκών καθιστούν αναγκαία την ασφάλιση των αποστελλόμενων εμπορευμάτων. Το πιστοποιητικό ασφάλισης αποτελεί αποδεικτικό έγγραφο ασφάλισης των προϊόντων.

3.3.ΟΡΟΙ ΠΩΛΗΣΗΣ

3.3.1. ΟΡΙΣΜΟΣ INCOTERM

Τα βασικά σημεία των συναλλαγών του διεθνούς εμπορίου μεταξύ πωλητών και αγοραστών προσδιορίζονται από 14 εμπορικούς όρους που είναι γνωστοί με την ονομασία Incoterms. Στις εμπορικές συναλλαγές υπάρχουν διάφορα θέματα για συμβαλλόμενους τα οποία θα πρέπει να διευκρινισθούν. Τέτοια θέματα είναι: ποιος θα επωμισθεί τυχόν καταστροφή των προϊόντων κατά τη διαδικασία μεταβίβασης τους, ποιος θα πληρώσει τη δαπάνη για τη μεταφορά των προϊόντων από τις εγκαταστάσεις του εξαγωγέα μέχρι το σημείο προορισμού, ποιος θα έχει την ευθύνη τυχόν καθυστέρησης κ.α.

Οι Incoterm του 1990, κατατάσσονται σε 4 ομάδες E, F, C, D με αύξουσα σειρά των υποχρεώσεων του πωλητή:

- **E** : παράδοση εμπορευμάτων σε συγκεκριμένο σημείο του τόπου παραγωγής
- **F** : παράδοση των εμπορευμάτων στο μεταφορέα εντός της χώρας αποστολής
- **C** : ο πωλητής επιφορτίζεται και με την αποστολή των εμπορευμάτων μέχρι συγκεκριμένου σημείου της χώρας υποδοχής χωρίς ενίοτε ν' αναλαμβάνει το κίνδυνο απώλειας
- **D** : ο πωλητής αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους μεταφοράς και μερικές διαδικασίες εντός της χώρας αφίξεως

Η χρησιμοποίηση των Incoterms είναι προαιρετική αλλά, όταν γίνει, είναι δεσμευτική για πολλά σημεία, όπως η παράδοση των εμπορευμάτων, η μεταβίβαση των κινδύνων, η κατανομή των ενδιάμεσων δαπανών κ.α..

3.2.2. INCOTERMS ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Η δυνατότητα παραδόσεως των εμπορευμάτων στον μεταφορέα προσφέρεται για την αποσύνδεση από το μεταφορικό μέσο. Είναι δυνατή η παράδοση σε εμπορευματικό σταθμό με προορισμό τη φόρτωση επί πλοίου, πριν αυτό αφιχθεί στο λιμάνι. Σ' αυτές τις περιπτώσεις είναι προτιμότερη για τον πωλητή η χρήση των όρων FCA, CPT, CIP, και όχι των όρων FOB, CRF, CIF. Οι τελευταίοι περιέχουν και το χρονικό στοιχείο, το οποίο ενδέχεται να διογκώσει την επιβάρυνση.

Ο όρος FCA αρμόζει στην αεροπορική και σιδηροδρομική μεταφορά, οι όροι FAS-FOB-CRF-CIF-DES-DEQ προσφέρονται για μεταφορά δι' υγρής οδού ενώ οι όροι EXW-FCA-CPT-CIP-DAF-DDP μπορούν να χρησιμοποιηθούν για κάθε μέσο μεταφοράς ή συνδυασμό τους.

√ **FCA** (Free Carrier = ελεύθερο στο μεταφορέα)

Η φράση ελεύθερο στο μεταφορέα σημαίνει ότι ο τελευταίος θα πάρει το εμπόρευμα και θα φύγει. Επομένως, όλες οι προαπαιτούμενες ενέργειες θα έχουν γίνει με την ευθύνη και τα έξοδα του πωλητή. Ο μεταφορέας είναι το πρόσωπο που υπογράφει τη σύμβαση μεταφοράς με τον αγοραστή, έχει την εντολή παραλαβής του φορτίου σε συγκεκριμένη τοποθεσία και ημερομηνία και της παραδόσεως του στον τόπο προορισμού.

√ **FOB** (Free On Boart = Ελεύθερο επί του πλοίου)

Η λέξη ελεύθερο για παράδοση του εμπορεύματος επί του πλοίου, σημαίνει ότι έχουν διεκπεραιωθεί όλες οι εμπορικές και διοικητικές διαδικασίες της χώρας προελεύσεως από τον πωλητή. Το εμπόρευμα μπορεί να ταξιδέψει υπό τις προϋποθέσεις πλέον που αφορούν στην κίνηση του πλοίου.

√ **CIF** (Cost, Insurance and Freight = κόστος, Ασφάλεια και Ναύλος)

Ο παρών όρος προσθέτει στα καθήκοντα του πωλητή, που ορίζει ο όρος CFR την υποχρέωση ασφαλίσεως των εμπορευμάτων για θαλάσσια μεταφορά. Ο πωλητής προβαίνει στην προβλεπόμενη από τη νομοθεσία ελάχιστη ασφαλιστική κάλυψη. Το ασφαλιστήριο συμβόλαιο αποστέλλεται στον αγοραστή, ώστε να διεκδικήσει τα δικαιώματά του, αν παραστεί ανάγκη.

√ **CPT** (Carriage Paid To = Μεταφορά πληρωμένη μέχρι...)

Ο πωλητής διεκπεραιώνει στη χώρα του όλες τις εμπορικές και διοικητικές διαδικασίες και επί πλέον συνάπτει τη σύμβαση μεταφοράς, πληρώνοντας τα έξοδα μέχρι τον συγκεκριμένο τόπο αποστολής.

Η μεταβίβαση των κινδύνων γίνεται κατά τη στιγμή παραδόσεως των εμπορευμάτων στον μεταφορέα, η δε ασφάλιση περιέρχεται στην ευθύνη του αγοραστή. (Γ. Λαζάρου, 1995)

√ **DAF** (Deliveret At Frontier = παραδοτέο στα σύνορα)

Αρχικός προορισμός του όρου ήταν η σιδηροδρομική ή οδική μεταφορά, αλλά μπορεί να εφαρμοσθεί για κάθε τρόπο μεταφοράς. Για να είναι τα εμπορεύματα παραδοτέα στα σύνορα, πρέπει ο πωλητής να τα μεταφέρει ως εκεί, με έξοδα του, εφοδιασμένα με άδεια εξαγωγής και εκτελωνισμένα. Η ευθύνη του αγοραστή αρχίζει άπω τη στιγμή της παραδόσεως στα σύνορα.

√ **DES** (Deliveret Ex Ship = παραδοτέο εκ του πλοίου)

Με την άφιξη του πλοίου στο λιμάνι προορισμού ολοκληρώνεται η διαδρομή ευθύνης του πωλητή. Σ' αυτό το σημείο μεταβιβάζονται και οι κίνδυνοι από τον πωλητή στον αγοραστή. Στην συνέχεια ο αγοραστής αναλαμβάνει την εκφόρτωση, τον εκτελωνισμό και τη μεταφορά στην αποθήκη, πληρώνοντας τις σχετικές επιβαρύνσεις.

√ **DEQ** (Deliveret Ex Quay = παραδοτέο εκ της προκυμαίας)

Ο όρος δηλώνει την εκφόρτωση και τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων στη χώρα προορισμού με έξοδα του πωλητή. Ο αγοραστής τα παραλαμβάνει ελεύθερα επί της προκυμαίας. Κατόπιν συμφωνίας είναι δυνατή η προσθήκη όρων, όπως ΦΠΑ απλήρωτος.

√ **DDU** (Deliveret Duty Unpaid= παραδοτέο με απλήρωτο δασμό)

Ο πωλητής παραδίδει τα εμπορεύματα στον καθορισμένο τόπο προορισμού, χωρίς να τα έχει εκτελωνίσει. Η μεταβίβαση των κινδύνων και της ευθύνης των εξόδων γίνεται από τη στιγμή της παραδόσεως των εμπορευμάτων προ του εκτελωνισμού τους.

✓ **DPP** (Delivered Duty Paid = παραδοτέο με πληρωμένο δασμό)

Τα εμπορεύματα φθάνουν στον τελικό προορισμό τους με ευθύνη του πωλητή. Όλες οι διαδικασίες εξαγωγής και εισαγωγής, μεταφορικά και ασφάλιστρα, διεκπεραιώνονται και πληρώνονται από τον πωλητή.

3.3. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ 3.4.1. ΓΕΝΙΚΑ

Η μεταφορά αποτελεί αυτόνομη δραστηριότητα και εκτελείται με βάση χωριστό συμβόλαιο μεταξύ εξαγωγέα και μεταφορέα, ενώ το πωλητήριο συμβόλαιο συνάπτεται μεταξύ εξαγωγέα και εισαγωγέα. Επηρεάζει σημαντικά την εξαγωγική δραστηριότητα, τόσο με το κόστος της όσο και με την ποιότητα της, εκφραζόμενη με την κατάσταση αφίξεως των εμπορευμάτων κ.λ.π. Για τους λόγους αυτούς πολλές εξαγωγικές επιχειρήσεις προσδίδουν ιδιαίτερα σημασία στο μεταφορικό έργο και το θεωρούν ως τρόπο προωθήσεως των εξαγωγών τους ή ακόμη ως ευκαιρία επιβεβαιώσεως της «καλής εικόνας» τους έναντι της πελατείας.

Η επιλογή του μέσου μεταφοράς προσανατολίζει τις ενέργειες. Το μέσο μεταφοράς μπορεί να εκτελεί προκαθορισμένο δρομολόγιο ή να ανοικιασθεί για συγκεκριμένο χρόνο ή διαδρομή.

Ο τρόπος μεταφοράς εξειδικεύει το μεταφορικό έργο. Είναι πολλοί οι τρόποι μεταφοράς αφού τα προϊόντα μπορούν να μεταφερθούν χύδην ή συσκευασμένα και τα τελευταία μεμονωμένα ή ομαδοποιημένα.

Οι εξαγωγικές επιχειρήσεις είτε στηρίζονται σε εξειδικευμένες υπηρεσίες τους, είτε προσφεύγουν στους ενδιάμεσους, οι οποίοι είναι είτε οι μεταφορικές εταιρείες, είτε εταιρείες πρακτορεύσεως τους. Οι εξειδικευμένες στις διεθνείς μεταφορές εταιρείες, στηριζόμενες σε δίκτυο πρακτόρων και ανταποκριτών ανά τον κόσμο, εκτελούν το μεταφορικό έργο από την μία άκρη στην άλλη, συνήθως με δικά τους μεταφορικά μέσα. Οι ενδιάμεσοι συγκεντρώνουν ποσότητες, τις ομαδοποιούν και διαπραγματεύονται τη μεταφορά τους και τις μεταφορικές εταιρείες. Είναι συνήθως εξειδικευμένοι κατά τον τρόπο μεταφοράς, κατά τον τύπο προϊόντων, κατά χώρες ή ευρύτερες περιοχές. Πλεονέκτημα τους είναι η ευκινησία και το σχετικό χαμηλό κόστος τους, διότι διαπραγματεύονται με τους κατ' επάγγελμα μεταφορείς, προσφέρουν συμπληρωματικό έργο κ.λ.π

Υπολογισμός κόμιστρου

Στα πλοία και στα αεροπλάνα υπάρχει ο ανταγωνισμός των «πειρατικών» εταιρειών ο οποίος είναι εντονότερος στις οδικές μεταφορές και όπου είναι δυνατή η διαπραγμάτευση ανάλογα με το προς μεταφορά φορτίο.

Το κόμιστρο εφαρμόζεται σε πληρωτέες μονάδες - ΠΜ οι οποίες έχουν την ακόλουθη αντιστοιχία, αναλόγως προς το χρησιμοποιούμενο μέσον:

- **Αερομεταφορά**   μία ΠΜ = 1 κιλό ή 6 dm(3)
- **Οδική μεταφορά**   μία ΠΜ = 1 κιλό ή 3 dm(3)
- **Θαλάσσια μεταφορά**   μία ΠΜ = 1 κιλό ή 1 dm(3)

Το κόμιστρο των σιδηροδρόμων υπολογίζεται συναρτήσει του βάρους και της ταχύτητας μεταφοράς.

3.4.2. ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

*** Οι αεροπορικές διεθνείς μεταφορές**

Η αεροπορική μεταφορά εμπορευμάτων άρχισε να αναπτύσσεται μετά το 1970, με την εμφάνιση των μεγάλων αεροπλάνων. Ο μεταφερόμενος όγκος δεν υπερβαίνει το 1% του Διεθνούς Εμπορίου, αλλά αντιστοιχεί στο 10% της αξίας του.

Τις τιμές για τις παρεχόμενες υπηρεσίες καθορίζει η Διεθνής Ένωση των Αερομεταφορικών Εταιρειών (IATA). Ο ανταγωνισμός μεταξύ των εταιρειών και η πίεση που ασκείται από μερικές εκτός IATA εταιρείες επιτρέπουν συχνά την προσφορά και χαμηλότερες από τις επίσημες τιμές.

Τα χρησιμοποιούμενα αεροσκάφη είναι μικτά ή αμιγή εμπορικά και ποικίλλουν αναλόγως προς την ικανότητα μεταφοράς, συνήθως μέχρι 50T και τη μέγιστη απόσταση πτήσεως. Τα μεταφερόμενα εμπορεύματα ομαδοποιούνται κατά κανόνα σε παλέτες ή containers οπότε γίνεται λόγος για μονάδες μεταφοράς. Την ομαδοποίηση κάνουν οι ειδικοί πράκτορες των αεροπορικών μεταφορών, οι οποίοι συντάσσουν την φορτωτική.

*** Οι οδικές διεθνείς μεταφορές**

Ο μεταφορέας ευθύνεται για τις απώλειες, υποβαθμίσεις και καθυστερήσεις. Απαλλάσσεται των ευθυνών αν αποδείξει την εξωτερική αιτία της ζημιάς. Ο δικαιούχος των εμπορευμάτων οφείλει να επισημάνει γραπτώς τα ελαττώματα εντός 7 ημερών από την παραλαβή και να διαμαρτυρηθεί για καθυστέρηση εντός 21 ημερών από την φόρτωση. Η αποζημίωση περιορίζεται στο μέγιστο ποσόν των 8,33 ΕΤΔ / κιλό.

Οι τιμές των διεθνών οδικών μεταφορών αποτελούν αντικείμενο διαπραγματεύσεως μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Ο ανταγωνισμός πάντως είναι οξύς, διότι συμπιέζει τις τιμές η αναζήτηση φόρτιση για την επιστροφή.

* Οι σιδηροδρομικές διεθνείς μεταφορές

Τα βαγόνια ταξινομούνται, αναλόγως προς τον ιδιοκτήτη τους, σε βαγόνια των σιδηροδρομικών εταιρειών και σε βαγόνια ιδιωτών. Στη συνέχεια αναλόγως του είδους των μεταφερόμενων προϊόντων, διακρίνονται σε γενικού φορτίου, δεξαμενές, ψυγεία, σκελετούς, μεταφοράς οοηϊαϊη€Γ8, διώροφα μεταφοράς αυτοκινήτων, ειδικής κατασκευής για μεταφορά χύδην προϊόντων όπως σιτηρά, τσιμέντο κ.λ.π.

Η σιδηροδρομική μεταφορά γίνεται με δύο τρόπους. Είναι δυνατό μια επιχείρηση ν' αποστέλλει σε άλλη του εξωτερικού πλήρη βαγόνια και σ' αυτές τις περιπτώσεις η διακίνηση διευκολύνεται από την ύπαρξη προεκτάσεων των σιδηροδρομικών γραμμών στους χώρους των επιχειρήσεων.

Είναι επίσης δυνατή η ομαδοποίηση μικρότερων φορτιών οπότε μεσολαβεί από τις δύο πλευρές του σιδηροδρομικού ταξιδιού και τμήμα μεταφοράς δι' αυτοκινήτου.

Για κάθε απώλεια, υποβάθμιση και καθυστέρηση είναι κατ' αρχήν υπεύθυνη η σιδηροδρομική εταιρεία από τη στιγμή της παραλαβής μέχρι τη στιγμή της παραδόσεως. Υπάρχουν όμως και συνήθεις λόγοι απαλλαγής του μεταφορέα από την ευθύνη όταν μπορεί να αποδειχθεί η ενοχή άλλων ή η προκαταβολική ενημέρωση τους για τον επικρεμαμένο κίνδυνο κ.λ.π. ο δικαιούχος του εμπορεύματος πρέπει εγγράφως εντός 7 ημερών να καταγγείλει τα προβλήματα για να στοιχειοθετήσει το δικαίωμα αποζημιώσεως. Η μέγιστη αποζημίωση περιορίζεται στ 17 ΕΤΔ / κιλό μικτού βάρους.

Κάθε αποστολή εμπορεύματος συνοδεύεται από τη φορτωτική του ενώ η φορτωτική είναι ενιαία στην περίπτωση αποστολής πλήρους βαγονιού.

Άλλοι τρόποι διεθνούς μεταφοράς είναι η μεταφορά με ποταμόπλοια, με την ταχυδρομική αποστολή και η διεθνής πολύτροπος μεταφορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

4.1. ΓΕΝΙΚΑ

Όταν μια επιχείρηση αρχίσει να ασχολείται ενεργά με το διεθνές marketing αργά ή γρήγορα θα συναντήσει ορισμένους οργανισμούς, οι οποίοι κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα επηρεάσουν την στρατηγική marketing που ακολουθεί. Οι διεθνείς αυτοί οργανισμοί αποτελούν την εξέλιξη και ανάπτυξη της διεθνούς συνεργασίας.

Ο βασικός λόγος δημιουργίας των διεθνών οργανισμών είναι η ανάγκη για συνύπαρξη της διεθνούς κοινότητας και η επιθυμία των διάφορων χωρών να συνεργασθούν. Η συνεργασία αυτή γίνεται είτε για λόγους γενικούς είτε για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων όπως είναι η προαγωγή τεχνικής φύσης υπηρεσιών.

4.2. GATT

4.2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ GATT

Το διάστημα μεταξύ των δύο παγκοσμίων πολέμων ήταν μια δύσκολη περίοδος για το Διεθνές Εμπόριο. Παρατηρήθηκε αναθέρμανση του προστατευτισμού, αύξηση των τελωνειακών φραγμών και των έλεγχων στην κίνηση συναλλάγματος, ποσοτικοί περιορισμοί στις εισαγωγές κ.α.

Το Νοέμβριο 1945 παρουσιάσθηκαν προτάσεις του Υπουργού Βγπί65 που έκαναν λόγο για μείωση των δασμών, κατάργηση των δασμολογικών προτιμήσεων, έλεγχο των επιδοτήσεων και προς παντός των εξαγωγικών επιδοτήσεων, κατάργηση των συμφωνιών των καρτέλ για έλεγχο των τιμών, διεθνή έλεγχο της προσφοράς βασικών προϊόντων, ώστε να ανατραπεί η κατάρρευση των τιμών κ.α. οι προηγούμενοι στόχοι θα μπορούσαν να υλοποιηθούν με τη σύσταση μιας εξειδικευμένης Διεθνούς Οργανώσεως Εμπορίου.

Το Γενικό Σύμφωνο Δασμών και Εμπορίου, που διεθνώς επικράτησε να ονομάζεται GATT είναι μια διεθνής συμφωνία, που υπογράφηκε στην Γενεύη στις 30 Οκτωβρίου 1947 και τέθηκε σε εφαρμογή, την 1^η Ιανουαρίου 1948. Περιέχει διατάξεις που αποσκοπούν στην μείωση και γενικώς, τη ρύθμιση των τελωνειακών δασμών, για την ανάπτυξη του Διεθνούς Εμπορίου.

Στην περίοδο εκείνη συνεκλήθησαν διάφορες διεθνείς διασκέψεις, με σκοπό την ανάπτυξη των διεθνών εμπορικών σχέσεων, χωρίς όμως σημαντικά αποτελέσματα. Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 1929-30 συντέλεσε ώστε να δυσχερανθούν ακόμα περισσότερο οι διεθνείς εμπορικές συναλλαγές, με την καθιέρωση δασμολογικών εμποδίων.

Μετά τον Β παγκόσμιο πόλεμο άρχισαν νέες προσπάθειες με την πρωτοβουλία ορισμένων κρατών, για τη ρύθμιση του θέματος. Τελικά, ύστερα από πρόταση των Η.Π.Α το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του Ο.Η.Ε αποφάσισε το 1946, τη σύγκληση διεθνούς διάσκεψης για να συζητηθεί και να μελετηθεί ένας χάρτης Διεθνούς Εμπορίου.

Πριν υπογραφεί ο Χάρτης της Διεθνούς Οργάνωσης Εμπορίου, γνωστός ως Χάρτης της Αβάνας προηγήθηκαν δύο άλλες διασκέψεις, με περιορισμένη συμμετοχή κρατών. Η πρώτη, τον Οκτώβριο του 1946 στο Λονδίνο με τη συμμετοχή 18 κρατών και η δεύτερη, τον Αύγουστο του 1947 στην Γενεύη.

Ο χάρτης της Αβάνας ρύθμιζε θέματα του διεθνούς εμπορίου και ίδρυε τη Διεθνή Οργάνωση Εμπορίου, καθώς και την Προπαρασκευαστική Επιτροπή, για να προετοιμάσει την πρώτη σύνοδο της. Ο χάρτης, όμως, της Αβάνας ποτέ δεν τέθηκε σε εφαρμογή, γιατί δεν κυρώθηκε από τα κράτη. Έτσι η προσπάθεια ρύθμισης των διεθνών εμπορικών ανταλλαγών κατά τρόπο γενικό και συνολικό απέτυχε. Στη συνέχεια πάλι στην Γενεύη, συνήλθε νέα διάσκεψη με την συμμετοχή 23 κρατών που κατέληξε στην υπογραφή του Γενικού Σύμφωνου Δασμών και Εμπορίου στο οποίο τελικά προσχώρησαν 75 κράτη.

Οι Η.Π.Α προώθησαν την παράλληλη πρωτοβουλία τους για την απελευθέρωση των διεθνών συναλλαγών, την οποία είχαν εξαγγείλει το Δεκέμβριο 1945, για να παρακάμψουν την βραδύτητα του πλαισίου Ο.Η.Ε. Αυτή η πρωτοβουλία, με διαπραγματεύσεις στην Γενεύη από τον Απρίλιο 1947, κατέληξε στις 30 Οκτωβρίου 1947 στην υπογραφή της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου - ΓΣΔΕ από 23 κράτη. Η Ελλάδα έγινε μέλος της GATT την 1^η Μαρτίου 1950 .

Η GATT δεν ιδρύθηκε ως διεθνής οργάνωση, αλλά ως προσωρινή διεθνής συμφωνία για την μείωση των δασμών, όπως προαναφέρθηκε, περιορίστηκε στο χάρτη της Αβάνας. Η συμφωνία της Γενεύης είχε 38 άρθρα και ετέθη σε ισχύ από 1.1.1948.

Είχε σκοπό να αποτελέσει το πλαίσιο για διμερείς διαπραγματεύσεις ανάμεσα στα κράτη που το υπόγραψαν, με σκοπό την επίτευξη μεταξύ τους δασμολογικών διευκολύνσεων. Παρ' όλα αυτά, το GATT γνώρισε μεγάλη επιτυχία και επέτρεψε τη σύναψη πολυάριθμων συμβάσεων περί μείωσης και γενικά ρύθμισης τελωνειακών δασμών. Το GATT αποτελούσε το πλαίσιο πλέον για πολυμερείς διαπραγματεύσεις στις «Δασμολογικές Διασκέψεις».

Για την πραγματοποίηση του σκοπού της η GATT προβαίνει σε τακτές διαπραγματεύσεις, που είναι γνωστοί ως γύροι. Οι γύροι αυτοί είναι συνήθως γνωστοί από τον τόπο που λαμβάνουν χώρα, και ενώ αρχικά αφορούσαν στην κατάργηση των δασμών, σήμερα ασχολούνται με το σύνολο του εμπορίου.

4.2.2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ GATT

Τα 23 ιδρυτικά κράτη, τα οποία αποκαλούνται συμβαλλόμενα μέρη στα πλαίσια της Συμφωνίας, αναγνώρισαν στο προοίμιο της την ανάγκη προσανατολισμού των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων τους προς την πραγματοποίηση της πλήρους απασχολήσεως της ολοκληρωμένης χρησιμοποίησεως των παγκόσμιων πόρων, της αναπτύξεως της παραγωγής και των ανταλλαγών προϊόντων, καθώς και της επιτεύξεως διαρκώς αυξανόμενου εισοδήματος που θα εξυψώνει το επίπεδο ζωής. Τους ανωτέρω στόχους δήλωσαν ότι επιθυμούν να επιδιώξουν μέσω συμφωνιών, στη βάση της αποδοτικότητας και των αμοιβαίων πλεονεκτημάτων, ώστε να μειωθούν ουσιαστικά οι τελωνειακοί δασμοί και τα άλλα εμπόδια στις διεθνείς συναλλαγές. Τα κυριότερα σημεία της Γενικής Συμφωνίας παρουσιάζονται στη συνέχεια :

➤ **Η ρήτρα του Πλέον Ευνοούμενου Κράτους (ΠΕΚ)**

Πρόκειται για τα τελωνειακά δικαιώματα και τους φόρους κάθε μορφής που επιβάλλονται στις εισαγωγές και εξαγωγές, τους τρόπους εισπράξεως και το σύνολο των σχετικών διατυπώσεων.

➤ **Απαγόρευση διακριτικής προστασίας**

Η εφαρμογή ελέγχου των εσωτερικών τιμών με τον καθορισμό ανώτατων ορίων πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη και τα συμφέροντα των εξαγωγικών χωρών προς αποφυγήν ερμηνείας τους, ως απαγορευτικών των εισαγωγών.

➤ **Ελευθερία διαμετακομίσεως**

Η διαμετακόμιση εμπορευμάτων και μέσων μεταφοράς δια του εδάφους ενός συμβαλλόμενου μέρους, όταν αποτελεί τμήμα ταξιδιού μεταξύ συμβαλλόμενων μερών, είναι ελεύθερη.

➤ **Dumping και συμψηφιστικά δικαιώματα**

Στην περίπτωση διαπιστώσεως πρακτικής Dumping κάθε χώρα μπορεί να επιβάλει στο σχετικό εισαγόμενο προϊόν ένα δικαίωμα antidumping προς εξουδετέρωση της υπολογιζόμενης επιδοτήσεως.

➤ **Τελωνειακή αξία**

Η τελωνειακή αξία των εισαγόμενων εμπορευμάτων θα πρέπει να θεμελιώνεται επί της πραγματικής αξίας του εισαγόμενου εμπορεύματος, όπου θα επιβληθεί το τελωνειακό δικαίωμα ή επί αυθαίρετων ή εικονικών αξιών.

➤ **Επιβαρύνσεις και διατυπώσεις εισαγωγής – εξαγωγής**

Πέραν των κανονικών τελωνειακών δικαιωμάτων δεν επιτρέπεται η επιβολή πρόσθετων εισφορών και διαδικασιών, άσχετων προς το κόστος των προσφερόμενων εξυπηρετήσεων, με σκοπό την έμμεση προστασία των εθνικών προϊόντων.

➤ **Γενική κατάργηση ποσοτικών περιορισμών**

Εκτός των δασμών, φόρων ή άλλων εισφορών, δεν επιτρέπεται η επιβολή απαγορεύσεως ή άλλων περιορισμών, όπως ποσοστώσεων αδειών εισαγωγής ή εξαγωγής κ.ο.κ.

➤ **Περιορισμοί για λόγους ισορροπίας ισοζυγίου πληρωμών**

Ένα κράτος μπορεί να επιβάλει περιορισμούς στον όγκο των εισαγωγών με σκοπό την εξασφάλιση της ισορροπίας στο ισοζύγιο πληρωμών και τη διατήρηση της συναλλαγματικής θέσεως του, όταν απειλούνται σοβαρά τα συναλλαγματικά αποθέματα ή όταν έχουν ήδη μειωθεί.

➤ **Επιδότησεις**

Ένα συμβαλλόμενο κράτος που χορηγεί ή διατηρεί μια επιδότηση συμπεριλαμβανόμενης της μορφής προστασίας του εισοδήματος ή στηρίξεως μιας τιμής με άμεση ή έμμεση επιδίωξη την αύξηση των εξαγωγών ενός προϊόντος, οφείλει να το γνωρίσει γραπτώς στα άλλα μέλη, περιγράφοντας το είδος, την έκταση και τις αναμενόμενες επιπτώσεις από την επιδότηση. Αν με την εν λόγω επιδότηση θίγονται τα συμφέροντα μιας ή περισσότερων άλλων συμβαλλόμενων χωρών, η πρώτη χώρα καλείτε να περιορίσει την επιδότηση.

➤ **Οι κρατικές επιχειρήσεις**

Τα κράτη που αποκτούν ή διατηρούν κρατικές επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν και σ' αυτές τα νομοθετικά και ρυθμιστικά μέτρα που ισχύουν για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Αυτά τα κράτη οφείλουν να ενημερώσουν τα άλλα συμβαλλόμενα για τα εξαγόμενα προϊόντα από τις κρατικές επιχειρήσεις.

➤ **Μέτρα διασφάλισης**

Στην περίπτωση μαζικής εισαγωγής ενός ή περισσοτέρων προϊόντων μια χώρα με αποτέλεσμα τη δημιουργία σοβαρών δυσχερειών στη διακίνηση της εγχώριου παραγωγής, η θιγόμενη χώρα μπορεί να λάβει τα απαραίτητα απαγορευτικά μέτρα για όση διάρκεια κρίνεται αναγκαίο, ώσπου να αποκατασταθεί η βλάβη.

Απαγορευτικά μέτρα μπορούν να ληφθούν επίσης όταν πρόκειται για την προστασία των δημοσίων ηθών, την προστασία της υγείας ανθρώπων, ζώων και φυτών, την κυκλοφορία χρυσού και αργυρού, την εφαρμογή τελωνειακής νομοθεσίας, την προστασία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, και πνευματικών δικαιωμάτων, την κυκλοφορία προϊόντων φυλακισμένων, κ.α. αρκεί να μην καλύπτεται όπισθεν αυτών των μέτρων κάποια προμελετημένη παρεμπόδιση του Διεθνούς Εμπορίου.

➤ **Τελωνειακές ενώσεις και ζώνες ελεύθερων συναλλαγών**

Ως τελωνειακή ένωση εννοείται η υποκατάσταση δύο ή περισσότερων τελωνειακών επικρατειών από μία, στο εσωτερικό της οποίας δεν υφίσταται τελωνειακοί περιορισμοί, τουλάχιστον για τα εγχώρια προϊόντα και εφαρμόζονται ενιαίοι τελωνειακοί κανόνες και δικαιώματα. Η ζώνη ελεύθερων συναλλαγών καταργεί μεν τους μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών περιορισμούς στο εμπόριο, αλλά δεν εφαρμόζει ενιαία δικαιώματα και ρυθμίσεις.

➤ **Γενικές δασμολογικές διαπραγματεύσεις**

Η Συμφωνία προβλέπει την περιοδική διοργάνωση γενικών διαπραγματεύσεων μεταξύ των μελών με σκοπό τη μείωση των δασμών και άλλων φόρων που επιβάλλονται στις εισαγωγές ή εξαγωγές αφού κατά γενική ομολογία οι δασμοί αποτελούν σοβαρό εμπόδιο στην ανάπτυξη του εμπορίου.

Κρατικές ενισχύσεις για προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως

Στα συμβαλλόμενα μέρη με χαμηλό επίπεδο διαβιώσεως του πληθυσμού και με οικονομική ανάπτυξη στα πρώτα στάδια της Συμφωνίας αναγνωρίζει το δικαίωμα λήψεως προστατευτικών ή άλλων μέτρων ώστε δια της οδού των αυξημένων δασμών και των ποσοτικών περιορισμών να προωθηθεί η εγχώρια ανάπτυξη κάποιου βιομηχανικού κλάδου και να προστατευθεί η ισορροπία του ισοζυγίου πληρωμών.

➤ Μέτρα υπέρ των αναπτυσσόμενων χωρών

Δεδομένης της εξαρτήσεως πολλών αναπτυσσόμενων χωρών από την εξαγωγή μικρού αριθμού βασικών πρωτογενών προϊόντων, τα συμβαλλόμενα μέρη θεωρούν αναγκαία τη λήψη μέτρων βελτιώσεως και σταθεροποιήσεως των αγορών των προϊόντων αυτών.

4.3. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΠΟΕ)

4.3.1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΕΩΣ

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1995 και έχει έδρα τη Γενεύη. Διαθέτει την ίδια νομική υπόσταση με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τη Διεθνή Τράπεζα, ενώ το δυναμικό των χωρών μελών που το αποτελούν υπερβαίνει τις 128 χώρες, που υπέγραψαν τη ΓΣΔΕ. Διαθέτει, επίσης σημαντικότερες εξουσίες. Το καθήκον της ΓΣΔΕ ήταν να ελέγχει τις εμπορικές συναλλαγές των εμπορευμάτων. Ο ΠΟΕ, εκτός από τον τομέα αυτό, καλύπτει επίσης το εμπόριο αγαθών, υπηρεσιών και ιδεών ή πνευματικής ιδιοκτησίας. Είναι ένας μόνιμος οργανισμός, που διαθέτει ετήσιο προϋπολογισμό, άνω των 80 εκατ. Δολαρίων. Ο ΠΟΕ προέκυψε από τις σχετικές διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης, που είχε ως στόχο την ενημέρωση και την επέκταση των κανόνων, που διέπουν το διεθνές εμπόριο.

Αν και ο ΠΟΕ δημιουργήθηκε μόνο στα μέσα της δεκαετίας του '90, το πολυμερές σύστημα εμπορίου στο οποίο βασίζεται είναι πολύ παλαιότερο και οι οκτώ ξεχωριστοί γύροι διεθνών διαπραγματεύσεων στα πλαίσια της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT) κατέργησαν σταδιακά τους δασμούς και τα άλλα εμπόδια στο εμπόριο κατά τα 50 τελευταία έτη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαδραμάτισε μείζονα ρόλο κατά τα οκτώ έτη των διαπραγματεύσεων, οι οποίες κατέληξαν στην ίδρυση του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου.

Ο νέος οργανισμός εκφράζει την άποψη της Ένωσης ότι οι πολυμερείς κανόνες που συμφωνήθηκαν με ομοφωνία, οι οποίοι ενθαρρύνουν και διασφαλίζουν την απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου, αποτελούν έναν από τους καλύτερους τρόπους προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας κάθε χώρας.

Οι περισσότερες χώρες της Γης είναι μέλη του ΠΟΕ, ο οποίος αποτελεί τον μόνο διεθνή οργανισμό που ελέγχει το εμπόριο αγαθών, υπηρεσιών και δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μεταξύ των χωρών. Ενώ οι κυβερνήσεις διαπραγματεύονται τις εμπορικές αυτές συναλλαγές, στόχος τους είναι να διασφαλίσουν ένα κατανοητό και αξιόπιστο πλαίσιο, ώστε οι εισαγωγείς και οι εξαγωγείς σε όλη την Γη και οι εταιρείες που προμηθεύουν αγαθά και υπηρεσίες να μπορούν να λειτουργούν με τη βεβαιότητα ότι δεν θα υπάρξουν ξαφνικές και απρόβλεπτες αλλαγές πολιτικής.

Το έργο που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του ΠΟΕ αποσκοπεί:

- Στο άνοιγμα των αγορών εμπορευμάτων και υπηρεσιών και στην ελευθέρωση των επενδύσεων σύμφωνα με σαφείς κανόνες και χρονοδιάγραμμα που να μπορούν να εφαρμόσουν όλες οι χώρες
- Στη δημιουργία ενός ανοιχτότερου, πιο υπεύθυνου και αποτελεσματικού ΠΟΕ με την καθιέρωση συζητήσεων με άλλες ομάδες και οργανισμούς
- Στη συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων του ΠΟΕ, πράγμα που θα τις βοηθήσει να ενσωματωθούν στην παγκόσμια οικονομία

Ο ΠΟΕ έχει τώρα 144 μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Κίνας και της Ταϊβάν που προσχώρησαν το 2001. Είναι ο μοναδικός διεθνής οργανισμός που ελέγχει το εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών και τα δικαιώματα ιδιοκτησίας μεταξύ των μελών του.

Τις συμφωνίες διαπραγματεύονται οι κυβερνήσεις που επιδιώκουν να εξασφαλίσουν την ύπαρξη κατανοητού, αξιόπιστου κανονιστικού πλαισίου για τους εισαγωγείς και εξαγωγείς ανά τον κόσμο, που τους επιτρέπει να ασκούν τις δραστηριότητες τους με τη βεβαιότητα ότι δεν θα υπάρξουν απότομες, απρόβλεπτες μεταβολές πολιτικής.

Όσο περισσότερα μέλη υπάρχουν τόσο αποτελεσματικότεροι θα είναι οι κανόνες του ΠΟΕ. Γι' αυτό η Ευρωπαϊκή Ένωση ενεθάρρυνε ενεργά την προσχώρηση της Κίνας και συνεργάζεται τώρα στενά με τη Ρωσία και ορισμένες άλλες χώρες για να τις βοηθήσει να προετοιμάσουν την προσχώρηση τους στον ΠΟΕ.

Η ΠΟΕ έχει ως σκοπούς;

- Την εφαρμογή και την παρακολούθηση λειτουργίας των πολυμερών εμπορικών συμφωνιών
- Την ανάπτυξη των διαπραγματεύσεων μεταξύ των κρατών σε θέματα εμπορικών σχέσεων τους
- Τη διαχείριση των διαδικασιών και κανόνων ρυθμίσεως των διαφορών μεταξύ των κρατών
- Τη διαχείριση του μηχανισμού εξετάσεως της εμπορικής πολιτικής των κρατών. (Γ. Λαζάρου, 1995)

Η εμφάνιση του ΠΟΕ δεν σημαίνει την εξαφάνιση της ΓΣΔΕ. Οι χώρες μέλη της ΓΣΔΕ που δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν στο πλήρες σύστημα του Γύρου της Ουρουγουάης, παραμένουν μέλη στο προηγούμενο πλαίσιο της ΓΣΔΕ. Το μειονέκτημα είναι ότι, δεν θα μπορούν να συμμετάσχουν στα νέα μέτρα απελευθέρωσης του εμπορίου ή στους μηχανισμούς διευθέτησης των διαφορών.

4.3.2. ΠΩΣ ΡΥΘΜΙΖΕΙ Ο ΠΟΕ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Ένα από τα κύρια καθήκοντα του ΠΟΕ είναι να χειρίζεται τις νέες διαδικασίες για τη ρύθμιση των διαφορών μεταξύ των μελών του, καθιστώντας έτσι αποτελεσματικότερο και ορθολογικότερο το σύστημα, που είχε χρησιμοποιηθεί από τη ΓΣΔΕ. Στο εξής, κανένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αμφισβητήσει τις αποφάσεις του νέου οργάνου διευθέτησης των διαφορών.

Η προσφυγή στον ΠΟΕ για τη ρύθμιση μιας διαφοράς δεν είναι το μόνο μέσο για την καταπολέμηση των παράνομων εμπορικών πρακτικών. Υπάρχει ακόμη η δυνατότητα σε εξαιρετικές περιπτώσεις να χρησιμοποιηθούν δύο αμυντικά μέτρα. Το πρώτο, αφορά τις ρήτρες διασφάλισης που προορίζονται για την προστασία των εθνικών βιομηχανιών, από ξαφνική και απρόσμενη αύξηση των εισαγωγών. Το δεύτερο, αφορά τις ενέργειες αντί- ντάμπινγκ οι οποίες επί έτη χρησιμοποιήθηκαν κατά των εισαγωγών, όταν κρινόταν ότι οι τιμές ήταν κάτω του κόστους.

Με το Γύρο της Ουρουγουάης έγιναν ορθολογικότερα τα κριτήρια που επιτρέπουν να κριθεί η πώληση προϊόντων με απώλεια στην εθνική αγορά. Οι νέοι αυτοί κανόνες είναι παραπλήσιοι εκείνων που εφαρμόζει ήδη η ΕΕ. Έχουν ακόμη προβλεφθεί ορισμένοι όροι για να περιοριστεί η χρήση πρακτικών αντί- ντάμπινγκ.

Ο Γύρος της Ουρουγουάης δεν απαγορεύει στις κυβερνήσεις τη χορήγηση επιδοτήσεων και αναγνωρίζει ότι, αποτελούν ένα νόμιμο μέσο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Προσδιόρισε ωστόσο τις επιτρεπόμενες και μη επιτρεπόμενες επιδοτήσεις και καθόρισε ελαστικότερους κανόνες, για τα λιγότερο αναπτυγμένα και τα αναπτυσσόμενα κράτη, σε σχέση με τις ανταγωνίστριες βιομηχανικές δυνάμεις. Κάνει ακόμη διάκριση μεταξύ των επιδοτήσεων που μπορούν ή όχι να επηρεάσουν τις εμπορικές συναλλαγές. Καταρτίστηκε νέος κατάλογος των εγκεκριμένων επιδοτήσεων, στον οποίο περιλαμβάνονται οι ενισχύσεις για τις περιφέρειες, την έρευνα και την ανάπτυξη και το περιβάλλον. Σε όλους αυτούς τους τομείς, η πολιτική της ΕΕ συμβαδίζει πλήρως με τους νέους διεθνείς κανόνες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

5.1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Αμέσως μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, το όραμα μίας ενωμένης και ισχυρής Ευρώπης πρόβαλε ακόμη πιο επίκαιρο και επιτακτικό. Οι κυριότεροι λόγοι που υπαγόρευαν τη νέα κατεύθυνση ήταν η βούληση να αποφευχθεί μία νέα καταστροφική σύρραξη στη Γηραιά Ήπειρο, η ανάγκη για ταχύρυθμη ανάπτυξη της κατεστραμμένης Ευρώπης, καθώς και η αντίληψη ότι η παραδοσιακές μορφές συνεργασίας μεταξύ των κρατών της Δυτικής Ευρώπης είχαν αποδειχθεί αναποτελεσματικές,

Πρώτο βήμα υπήρξε η υπογραφή της Ιδρυτικής Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ), τον Μάιο του 1950. η συνθήκη, που σκοπό είχε την υπαγωγή τομέων της οικονομίας υπό τον έλεγχο μιας υπερεθνικής αρχής, η οποία θα οδηγούσε βαθμιαία σε μία ευρύτερη ενοποίηση, υπογράφηκε από έξι χώρες (Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο).

Η επιτυχής πορεία της πρώτης αυτής μορφής συνεργασίας αποτέλεσε το κίνητρο για την ίδρυση δύο ακόμη Κοινοτήτων, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ), οι ιδρυτικές συνθήκες των οποίων υπογράφηκαν στην Ρώμη, το 1957.

5.1.1 Οι κύριοι χρονολογικοί σταθμοί στην εξέλιξη της Κοινότητας σε Ε.Ε των 15

18-4-1951. Συνθήκη των Παρισίων. Οι έξι χώρες (Δ. Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο) ιδρύουν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα - ΕΚΑΧ.

25-3-1957. Συνθήκη της Ρώμης. Οι ίδιες έξι χώρες ιδρύουν την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα-ΕΟΚ και Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας - ΕΚΑΕ (περισσότερο γνωστή ως EURATOM).

1962. Θεσπίζεται, σε εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης της Ρώμης, η Κοινή Αγροτική Πολιτική-ΚΑΠ και ιδρύεται το Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων της Γεωργίας (Γεωργικό Ταμείο - FEOGA).

8-4-1965. Σύμβαση των Βρυξελλών για τη σύσταση κοινών οργάνων των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ειδικά του Συμβουλίου (των υπουργών Εξωτερικών) και της Επιτροπής.

1968. Με την λήξη των προθεσμιών που ορίζονταν από την Συνθήκη της Ρώμης, πραγματοποιείται η Τελωνιακή Ένωση των έξι χωρών.

22-4-1970. 1^η Σύμβαση (Λουξεμβούργου) για τον προϋπολογισμό.

22-1-1972. Συνθήκη των Βρυξελλών για την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μ. Βρετανίας, της Δανίας και της Ιρλανδίας, με έναρξη εφαρμογής από 1-1-1973.

1975. Ιδρύεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Περιφερειακό).

22-7-1975. 2^η Σύμβαση (Βρυξελλών) για τον προϋπολογισμό και ίδρυση του Εκλεκτικού Συνεδρίου.

20-9-1976. Πράξη για την εκλογή των μελών της Συνέλευσης (Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) με καθολική ψηφοφορία.

1979. Θέσπιση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος -ΕΝΣ και της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Μονάδας ECU.

28-5-1979. Συνθήκη των Αθηνών για την προσχώρηση της Ελλάδας, με έναρξη εφαρμογής από 1-1-1981.

16-6-1985. Συνθήκη της Μαδρίτης για την προσχώρηση της Ισπανίας και Συνθήκη της Λισσαβόνας για την προσχώρηση της Πορτογαλίας, με έναρξη εφαρμογής από 1-1-1986.

Δεκέμβριος 1985. Στη Διάσκεψη Κορυφής (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο) του Λουξεμβούργου εγκρίνεται το κείμενο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης -ΕΕΠ. Η ΕΕΠ μαζί με τις σχετικές δηλώσεις, υπογράφεται στο Λουξεμβούργο, στις 17-2-1986, και στη Χάγη, στις 28-2-1986. Μετά την κύρωση της, ακολουθεί το "πρώτο πακέτο Ντελόρ".

Ιούνιος 1988. Ανόβερο. Συστήνεται 3μελής Επιτροπή, υπό τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ζακ Ντελόρ, για την κατάρτιση ενός σχεδίου για τα τρία στάδια της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης -ΟΝΕ.

Ιούνιος 1989. Μαδρίτη. Το σχέδιο Ντελόρ για την ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων εγκρίνεται να τεθεί σε εφαρμογή το 1990.

Δεκέμβριος 1989. Στρασβούργο. Αποφασίζεται να συνέλθει διακυβερνητική διάσκεψη, με σκοπό την προπαρασκευή της νέας συνθήκης για την ΟΝΕ.

Δεκέμβριος 1990. Δουβλίνο. Αποφασίζεται να συγκληθεί δεύτερη διακυβερνητική διάσκεψη, για κατάρτιση σχεδίου συνθήκης για την Πολιτική Ένωση.

Οκτώβριος 1990. Ρώμη. Εγκρίνεται χρονοδιάγραμμα για την σύσταση Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας-ΕΚΤ, ως το 1994, και την κυκλοφορία κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος, μέχρι το 1997.

Δεκέμβριος 1990. Ρώμη. Αποφασίζεται να ετοιμαστούν σχέδια των συνθηκών για την ΟΝΕ και την Πολιτική Ένωση, μέχρι τη Σύνοδο του Μάαστριχ της Ολλανδίας, το 1991.

Ιούνιος 1991. Στο Λουξεμβούργο διεξάγεται συζήτηση με βάση τα παραπάνω σχέδια.

Δεκέμβριος 1991. Στο Μάαστριχ της Ολλανδίας, το Συμβούλιο Κορυφής (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο) εγκρίνει το κείμενο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση-Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

7-2-1992. Μάαστριχ. Υπογράφεται η νέα συνθήκη και ορίζεται ότι μέχρι το τέλος του 1992 θα πρέπει να έχει κυρωθεί, σύμφωνα με τα συντάγματα για το καθένα οριζόμενα, από τα κράτη-μέλη.

1-1-1993. Έναρξη λειτουργίας της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς.

1-11-1993. Έναρξη εφαρμογής της συνθήκης του Μάαστριχ.

1-1-1995. Προσχώρηση στην Ε.Ε. της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας.

15/16-12-1995. Απόφαση για την καθιέρωση του νέου ενιαίου νομίσματος EURO.

5.2 Ο ρόλος και οι ευθύνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αν και η Ευρωπαϊκή Ένωση, με τις δεκαπέντε χώρες μέλη της, αντιπροσωπεύει μόλις 6% του παγκόσμιου πληθυσμού, καλύπτει ωστόσο το ένα πέμπτο των παγκόσμιων εισαγωγών και εξαγωγών, πράγμα που την καθιστά την μεγαλύτερη εμπορική δύναμη στον κόσμο.

Το εμπόριο ήταν ένας από τους πρώτους τομείς για τους οποίους οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν να μεταβιβάσουν την κυριαρχία τους, αναφέροντας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την ευθύνη για την διευθέτηση των εμπορικών θεμάτων, π.χ για την διαπραγμάτευση διεθνών εμπορικών συμφωνιών εξ ονόματος τους.

Αλλά οι παράγοντες που συμμετέχουν στην χάραξη της εμπορικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πολλοί. Οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων των χωρών της Ε.Ε καλούνται συχνά να δώσουν την γνώμη τους και οι σημαντικές αποφάσεις λαμβάνονται από τους ίδιους τους υπουργούς. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετέχει από κοντά σε όλες τις εξελίξεις. Η Επιτροπή οργανώνει συνεχώς διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών, π.χ με μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), συνδικάτα και επιχειρήσεις.

Έτσι η Ε.Ε ευαισθητοποιείται σχετικά με τα συμφέροντα όλων, ενώ αγωνίζεται για να διευρύνει τις εμπορικές της σχέσεις και να δημιουργήσει συνθήκες ευνοϊκές για όλους τους συμμετέχοντες.

Σκοπός

Με άλλα λόγια επιδιώκεται η δημιουργία ενός συστήματος όπου όλες οι χώρες συναλλάσσονται ελεύθερα μεταξύ τους επί ίσης όροι και χωρίς προστατευτικούς φραγμούς. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμεί δίκαιους «κανόνες παιχνιδιού» και ίσες ευκαιρίες για όλους τους παίχτες. Το σύστημα θα πρέπει να είναι διαφανές και να υπόκειται στον έλεγχο της κοινής γνώμης.

Για τον σκοπό αυτό η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστάται στο άνοιγμα της αγοράς της, συγχρόνως με το άνοιγμα των αγορών άλλων χωρών. Επιδιώκεται η σταδιακή κατάργηση των εμποδίων στο εμπόριο, με ρυθμό που να μπορεί να ακολουθήσει τόσο η Ε.Ε όσο και οι άλλοι, η ειρηνική διευθέτηση των διαφορών και η δημιουργία μίας σειράς διεθνώς συμφωνημένων κανόνων.

Άνοιγμα των αγορών σημαίνει κατάργηση των εμποδίων στο εμπόριο μεταξύ χωρών. Αυτό ανέκαθεν αποτελούσε βασικό στόχο της Ε.Ε. Έτσι στην δεκαετία του 1960, δημιουργήθηκε "τελωνειακή ένωση" μεταξύ των χωρών μελών της, πράγμα που σημαίνει ότι κάθε χώρα της Ε.Ε μπορεί να συναλλάσσεται με άλλη χώρα της Ε.Ε για οποιαδήποτε ποσότητα εμπορευμάτων χωρίς να χρειάζεται να πληρώσει δασμούς.

Καθιερώθηκε επίσης "ενιαίος εξωτερικός δασμός" πράγμα που σημαίνει ότι στις χώρες που δεν είναι μέλη της Ε.Ε και που εξάγουν προϊόντα στην Ε.Ε επιβάλλονται οι ίδιοι δασμοί, όποια και αν είναι η χώρα της Ε.Ε που εισάγει τα εμπορεύματα. Αυτό διευκόλυνε τις εμπορικές επιχειρήσεις και συγχρόνως μείωσε την γραφειοκρατία.

Συνεπώς η εμπορική πολιτική της Ε.Ε δεν περιορίζεται πλέον στην ελευθέρωση του εμπορίου. Καλύπτει την ανανέωση και την βελτίωση των διεθνών κανόνων, με την παράλληλη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής τους, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η άσκηση εμπορικών δραστηριοτήτων υπό συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού και η θέση υπό έλεγχο της παγκοσμιοποίησης. Καλύπτει επίσης την προώθηση διεθνούς προγράμματος δράσεως προς όφελος των αναπτυσσόμενων χωρών, και την αντιμετώπιση θεμάτων που απασχολούν την κοινή γνώμη. Μια από τις βασικές προκλήσεις σήμερα είναι να εξασφαλιστεί ότι οι παγκόσμιοι εμπορικοί κανόνες λαμβάνουν υπόψιν και προβληματισμούς που δεν αφορούν άμεσα την αγορά, πιο συγκεκριμένα προβληματισμούς σχετικά με το περιβάλλον, τις δημόσιες υπηρεσίες, την επισιτιστική ασφάλεια, την γεωργία και τον πολιτιστικό πλούτο.

5.3. Οι διμερείς εμπορικές συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η μεγαλύτερη εμπορική δύναμη στον κόσμο. Παρόλο που λειτουργεί σύμφωνα με εμπορικούς κανόνες που καθορίζονται πολυμερώς, στην ουσία οι συναλλαγές εμπορευμάτων και υπηρεσιών πραγματοποιούνται διμερώς - μεταξύ της ΕΕ και μεμονωμένων εμπορικών εταίρων. Εντούτοις, οι διμερείς και οι πολυμερείς συναλλαγές αλληλοενισχύονται. Οι διμερείς συμφωνίες της ΕΕ με μεμονωμένους εμπορικούς εταίρους, ή με περιφερειακές ομάδες χωρών συχνά επιδιώκουν στόχους που στη συνέχεια επιτυγχάνονται με πολυμερείς διαπραγματεύσεις.

Οι δασμοί που επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Ένωση στα βιομηχανικά προϊόντα είναι από τους χαμηλότερους παγκοσμίως και οι περισσότεροι θα καταργηθούν το 2004 σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η ΕΕ από το 1994 στο πλαίσιο των διεθνών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης.

Επί του παρόντος οι περισσότερες εισαγωγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήδη πραγματοποιούνται ατελώς ή εισέρχονται στην ΕΕ με προτιμησιακό δασμό σύμφωνα με διμερείς εμπορικές συμφωνίες στο πλαίσιο του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων της ΕΕ.

Το εμπόριο βοήθησε την Ευρωπαϊκή Ένωση να δημιουργήσει στενότερους δεσμούς με τις άμεσα γειτονικές χώρες. Αρχικά, η Ευρωπαϊκή Ένωση αύξησε τις συναλλαγές της με τις **υποψήφιες για προσχώρηση στην ΕΕ χώρες** της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Οι συμφωνίες με αυτές τις χώρες, γνωστές ως "ευρωπαϊκές συμφωνίες", αποσκοπούν στη δημιουργία μίας ζώνης ελευθέρων συναλλαγών μεταξύ αυτών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν την καθαυτό ένταξη.

Χάρη σε αυτές τις συμφωνίες, το ποσοστό των εξαγωγών από τις εν λόγω χώρες προς την ΕΕ είναι τώρα πολύ μεγαλύτερο. Οι συμφωνίες αφορούν επίσης την ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών, των πληρωμών και του κεφαλαίου για το εμπόριο και τις επενδύσεις.

Επιπλέον, οι χώρες αυτές θα πρέπει να εναρμονίσουν την εθνική εμπορική νομοθεσία τους με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν γίνουν μέλη της. Οι συμφωνίες σύνδεσης με άλλες υποψήφιες χώρες-την Κύπρο, τη Μάλτα και την Τουρκία-περιλαμβάνουν παρόμοιες διατάξεις.

Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Ένωση σκοπεύει να συνάψει "συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης" με τις εν λόγω χώρες, παρόμοιες με αυτές που υπογράφηκαν με τις υποψήφιες χώρες. Έχουν ήδη υπογραφεί συμφωνίες με την Κροατία και την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναλαμβάνει την υποχρέωση να εξασφαλίσει τη συμβατότητα των συμφωνιών με τις υποχρεώσεις του ΠΟΕ. Η ΕΕ απαιτεί το ίδιο και από τα άλλα μέλη του ΠΟΕ και ελπίζει ότι οι τρέχουσες διεθνείς διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του ΠΟΕ θα αποτελέσουν κατάλληλη ευκαιρία για τη διευκρίνηση και την ενίσχυση των κανόνων σε αυτόν τον τομέα προς όφελος όλων των μελών.

Μία συμφωνία ελευθέρων συναλλαγών με το **Μεξικό** άρχισε να ισχύει τον Ιούλιο 2000, δυνάμει της οποίας οι εξαγωγές από την Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν την ίδια πρόσβαση στη μεξικάνικη αγορά με τις εξαγωγές από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά, δηλαδή τα μέρη της Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών Βόρειας Αμερικής (NAFTA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα καταργήσει όλους τους δασμούς στις εισαγωγές από το Μεξικό ως το 2003, ενώ το Μεξικό θα καταργήσει όλους τους δασμούς για τα εμπορεύματα της ΕΕ ως το 2007. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Χιλή ολοκλήρωσαν πρόσφατα τις διαπραγματεύσεις για μία συμφωνία σύνδεσης, επιτυγχάνοντας τα πιο φιλόδοξα και νεωτεριστικά αποτελέσματα που σημειώθηκαν ποτέ για μια διμερή συμφωνία της ΕΕ.

Η Νότια Αφρική συνήψε το 2000 διμερή συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση για το εμπόριο, τη συνεργασία και την ανάπτυξη, σύμφωνα με την οποία, σε διάστημα δώδεκα ετών, η Νότια Αφρική και η ΕΕ θα χορηγήσουν αμοιβαία καθεστώς ελευθέρων συναλλαγών στις εξαγωγές τους.

Η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου δεν πρέπει να παραγκωνίσει τις φτωχότερες χώρες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμεί να βρει τρόπους για να βοηθήσει αυτές τις χώρες να συγχρονιστούν με τον υπόλοιπο κόσμο και όχι να περιθωριοποιηθούν. Πρωταρχική σημασία έχει η βελτίωση της πρόσβασης τους στις παγκόσμιες αγορές για τα γεωργικά και βιομηχανικά προϊόντα και υπηρεσίες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει παράδοση στενής φιλίας με τις χώρες της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού. Στο πλαίσιο της συμφωνίας του Κοτονού που συνήψε με 77 χώρες της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού (ΑΚΕ) ΤΟΝ Φεβρουάριο 2000, η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε ολοκληρωμένη στρατηγική εμπορίου και ανάπτυξης που αποσκοπεί στην ομαλή σταδιακή ενσωμάτωση των χωρών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία.

Η συμφωνία του Κοτονού θα ισχύει ως το 2007, οπότε θα αντικατασταθεί από συμφωνίες νέου τύπου, τις λεγόμενες **συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσεως (ΣΟΕΣ)**. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ για αυτές τις νέες συμφωνίες άρχισαν τον Σεπτέμβριο 2002. Οι ΣΟΕΣ θα αφορούν πολιτικά θέματα, οικονομική και εμπορική συνεργασία και αναπτυξιακή βοήθεια. Πιθανότατα θα λάβουν τη μορφή συμφωνιών μεταξύ της ΕΕ και ομάδων γειτονικών χωρών ΑΚΕ.

5.4. Οργανισμοί της ΕΕ για το εμπόριο

Οι κυριότεροι είναι οι παρακάτω :

Α. Η XXIII (23^η) γενική διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Είναι η αρμόδια για το Εμπόριο (Ενδοκοινοτικό, Ε.Ε. - Τρίτων Χωρών)

Γεν. Δ/ση με κύριες αρμοδιότητες:

- 1.την επεξεργασία προτάσεων που υποβάλλονται μέσω της Επιτροπής στο Συμβούλιο Υπουργών για θέματα Εμπορίου.
- 2.Την επεξεργασία συστάσεων και γνωμοδοτήσεων που απευθύνεται η Επιτροπή στα κράτη-μέλη επί εμπορικών θεμάτων.
- 3.Την κατάρτιση σχεδίων αποφάσεων που παίρνει η Επιτροπή για τα θέματα αυτά
- 4.Την επιμέλεια της συνεργασίας ανάμεσα σε Συμβούλιο-Ευρ. Κοινοβούλιο-Επιτροπής για τέτοια θέματα.
- 5.Την κατάρτιση Σχεδίων Δράσης τα οποία προωθούνται προς έγκριση για τα ίδια θέματα
- 6.Τη σύνταξη Έκθεσης Δραστηριότητας στον εμπορικό τομέα, που περιλαμβάνεται στην ετήσια Γενική Έκθεση Δραστηριότητας της Ε.Ε. η οποία καταρτίζεται από την Επιτροπή.
- 7.Την παρακολούθηση των ενδοκοινοτικών και εξωκοινοτικών εμπορικών συναλλαγών και την παροχή συναφών στοιχείων προς τη Στατιστική Υπηρεσία της Ε.Ε.
- 8.Την εκτέλεση κάθε ειδικής αποστολής που ανατίθεται σ' αυτήν από την Επιτροπή ή τον αρμόδιο για τον τομέα του Εμπορίου Επίτροπο.

**Β. Η αρμόδια για θέματα Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων -
Μ.Μ.Ε. Ειδική Ομάδα Εργασίας (Task Force) και ο Οργανισμός
Ανάπτυξης, Οργάνωσης και Διοίκησης Μ.Μ.Ε. (Ε.Φ.Μ.Δ.Σ.Μ.Σ.).**

**Γ. Η Επιτροπή Εμπορίου και Διανομής- Ε.Ε.Δ.(Committee of
Commerce and Distribution – C. C. D.)**

**Δ. Το Ευρωπαϊκό (Εμποροβιομηχανικό) Επιμελητήριο
(EUROCHAMBER)**

5.5. Συνδυασμένη Ονοματολογία και Ολοκληρωμένο

Τελωνειακό Δασμολόγιο ΕΟΚ

Είναι ευνόητο πως το πρόβλημα του περιορισμού των τελωνειακών δασμών, που απασχολεί το Διεθνές Εμπόριο, δεν θα μπορούσε ν' αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά, αν προηγουμένως τα κράτη δεν συμφωνούσαν στην καθιέρωση μιας κοινής ονοματολογίας των εμπορευμάτων, για να είναι δυνατές οι συγκρίσεις. Μια προσπάθεια για την καθιέρωση διεθνούς ονοματολογίας των εμπορευμάτων κατά την κατάταξη τους στα δασμολόγια των κρατών έγινε από τη Σύμβαση των Βρυξελλών της 15.12.1950.

Βασικά στοιχεία της ονοματολογίας είναι το λεκτικό περιγραφικό, που πρέπει να πληροφορεί για την ταυτότητα του εμπορεύματος με συντομία, πληρότητα και σαφή διάκριση έναντι παραπλήσιων και ο συνοδευτικός κωδικός αριθμός, που διακρίνει, αλλά και ομαδοποιεί με το πλήθος των ψηφίων του, τα εμπορεύματα σε ευρύτερες κατηγορίες. Εκπληρώνονται έτσι, ταυτοχρόνως, δύο σκοποί.

Ο ένας, που θέλει αναλυτική την ονοματολογία, για να επιβάλλονται οι δασμοί που αρμόζουν (Ονοματολογία δασμολογίου) και άλλος, που θέλει συνθετική την ονοματολογία, για να είναι δυνατή η στατιστική παρουσίαση σε ομάδες του μεγάλου πλήθους των ειδών εμπορευμάτων (Ονοματολογία στατιστικής). Ο συνδυασμός των δύο ανωτέρω στοιχείων δίδει γένεση στη Συνδυασμένη Ονοματολογία Δασμολογίου και Στατιστικής.

Λόγω των εξελίξεων στις τεχνικές και δομές του Διεθνούς Εμπορίου κατέστη αναγκαία η αναθεώρηση της Συμβάσεως των Βρυξελλών της 15.12.1950. αυτή έγινε πάλι στις Βρυξέλλες, στις 14 Ιουνίου 1983 και φέρει το όνομα "Διεθνής Σύμβαση για το Εναρμονισμένο Σύστημα Περιγραφής και Κωδικοποίησης των εμπορευμάτων". Επεκράτησε δε να γίνεται αναφορά σ' αυτή με τον σύντομο τίτλο "Εναρμονισμένο Σύστημα-ΕΣ".

Η ΕΟΚ προσυπέγραψε στις 10.6.1985 τη Σύμβαση των Βρυξελλών της 14.6.1983 που αντικατέστησε τη Σύμβαση του 1950 και εισήγαγε το ΕΣ. Διεπίστωσαν όμως η ΕΟΚ, ότι δεν καλύπτεται πλήρως από το ΕΣ, που είχε παγκόσμιο προορισμό. Γι' αυτό, με τον κανονισμό του Συμβουλίου 2658/87 η ΕΟΚ προχώρησε:

A) Στη σύσταση Συνδυασμένης Ονοματολογίας -ΣΟ αποτελούμενης από την ονοματολογία του εναρμονισμένου συστήματος - ΕΣ συν τις πρόσθετες κοινοτικές υποδιαίρεσεις, όπου υπήρχαν πιο εξειδικευμένοι κοινοτικοί δασμοί, συν ακόμη τις πρόσθετες ερμηνευτικές διατάξεις. Η ΣΟ δημοσιεύθηκε στην ΕΕΕΚ Ε256/23.71987. Η νέα ονοματολογία τέθηκε σε εφαρμογή από 1.1.1988 και απεκλήθη "Συνδυασμένη", διότι αντικαθιστούσε τις χρησιμοποιούμενες ως τότε ονοματολογίες του Κοινού Τελωνειακού Δασμολογίου-ΚΤΔ και της ΝΙΜΕΧΕ (Ευρωπαϊκή ονοματολογία εισαγωγών-εξαγωγών), για ν' ανταποκρίνεται ταυτοχρόνως στις δασμολογικές και στατιστικές απαιτήσεις.

B) Στη σύνταξη του Ολοκληρωμένου Τελωνειακού Δασμολογίου που περιέχει όλους τους τελωνειακούς δασμούς και λοιπές εισπραττόμενες εισφορές.

Η εφαρμογή του απεφασίσθη επίσης να αρχίσει από 1.1.1988 και έτσι ετίθετο τέλος στους σχετικούς με το Κοινό Τελωνιακό Δασμολόγιο κανονισμούς 950/1968 και 97/1969.

Η ΕΟΚ δεσμεύθηκε να δημοσιεύει κάθε χρόνο πριν τις 31 Οκτωβρίου το πλήρες κείμενο της συνδυασμένης ονοματολογίας και όλων των δασμών που θα ισχύουν κατά το επόμενο έτος, ώστε να ενσωματώνονται οι επερχόμενες μεταβολές. Ανέλαβε επίσης την υποχρέωση, προς εξυπηρέτηση της στατιστικής πληροφόρησης, να δημοσιεύει κατ' έτος κατάλογο όλων των χωρών της γης με τους κωδικούς αριθμούς τους.

Η κωδικοποίηση της ΕΟΚ για τα εμπορεύματα έχει την ακόλουθη σύνθεση:

A) Τα έξι πρώτα ψηφία αποτελούν τον κώδικα του ΕΣ που αποδίδεται στις κλάσεις και υποδιαιρέσεις.

B) προστίθενται δύο ακόμη ψηφία για να δηλώσουν τις κοινοτικές εξειδικεύσεις και όταν αυτές δεν υπάρχουν τα δύο ψηφία είναι μηδενικά (00).

Γ) Οι ανάγκες των κρατών μελών εξυπηρετούνται με την ενσωμάτωση του ενάτου ψηφίου στον κωδικό αριθμό, το οποίο γίνεται μηδέν (0), αν δεν υπάρχει ανάγκη διακρίσεως.

Δ) Οι υποδιαιρέσεις του TARIC εξατομικεύονται με 2 ακόμη ψηφία, το δέκατο και ενδέκατο, που παραμένουν μηδενικά, αν δεν υπάρχει αντικείμενο.

Οι τελωνειακές διαδικασίες στην ενιαία κοινοτική αγορά

Στα πλαίσια των προετοιμασιών για την εγκαθίδρυση της ενιαίας κοινοτικής αγοράς από 1.1.1993, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε καταστρώσει ένα πρόγραμμα ενεργειών, γνωστό ως " Λευκό βιβλίο του 1985" με τίτλο "Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ". Σ' αυτό επεσημαίνεται ο χρήσιμος ρόλος των τελωνείων στην διεξαγωγή ελέγχων φορολογικών, εμπορικών, νομισματικών, υγειονομικών, στατιστικών, αστυνομικών κ.ά., αλλά και η επιβάρυνση της βιομηχανίας με τις διατυπώσεις των συνόρων, εκτιμώμενη στο 5 με 7% ενδοκοινοτικού εμπορίου, ήτοι περί τα 2 δις. ECU. Μεταξύ των προτάσεων του Λευκού Βιβλίου περιλαμβάνεται και η κοινοτική ρύθμιση 282 θεμάτων. Ο απολογισμός έδειξε ότι υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο της ΕΟΚ, μέχρι την εναρκτήρια ημερομηνία, 264 μέτρα. Απ' αυτά τέθηκαν σε ισχύ τα 261, αλλά τα 219 απαιτούσαν εθνική κύρωση. Το ήμισυ εξ αυτών (110) ακυρώθηκε από τα 12 κράτη, 28 από 11 κράτη, 21 από 10 κράτη, 62 από 9 κράτη κ.ο.κ. Στην προσπάθεια της κυρώσεως την πρώτη θέση κατέλαβε η Δανία με την υιοθέτηση του 94% του αριθμού των μέτρων και ακολουθούσαν Αγγλία(90%), Ιταλία-Βέλγιο (89%), Ιρλανδία (80%), Γερμανία (78%) και τελευταία η Ελλάδα με 75%.

Από 1.1.1993 οι 12 εθνικές αγορές συγχωνεύθηκαν σε ένα ενιαίο ευρωπαϊκό οικονομικό χώρο, χωρίς δασμούς και ποσοτικούς περιορισμούς ή άλλα μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος. Η ενοποίηση έγινε δυνατή χάρη στην εντατική προετοιμασία κατά την προηγούμενη εξαετία.

Η κατάργηση των διατυπώσεων στα εσωτερικά σύνορα στηρίχθηκε στη λήψη μέτρων προς 4 αλληλένδετες κατευθύνσεις:

- A) Κατάργηση των τελωνειακών παραστατικών κατά τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.
- B) Επανακαθορισμός των κανόνων κυκλοφορίας των προϊόντων.
- Γ) Ισχυροποίηση των εξωτερικών ελέγχων.
- Δ) Συνεργασία μεταξύ των εθνικών διοικήσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μπορούμε να πούμε αν η επιχείρηση επιθυμεί και θέλει να δραστηριοποιηθεί και στις ξένες αγορές είναι απαραίτητη η κατανόηση και η συνεχής μελέτη του αντικειμένου του διεθνούς εμπορίου αφού κύριοι στόχοι του εξαγωγέα είναι πάντοτε η ικανοποίηση του εισαγωγέα αλλά και η επίτευξη των χρηματοοικονομικών στόχων της επιχείρησης.

Η σημασία του Διεθνούς εμπορίου για κάθε χώρα είναι τεράστια γιατί αυξάνει την αγοραστική δύναμη της δυναμικής και την ζήτηση των προϊόντων της η οποία επιδρά σημαντικά στο εθνικό εισόδημα της χώρας.

Το εμπόριο για μια χώρα επηρεάζεται από κάποιους παράγοντες που μπορεί να είναι ευνοϊκοί ή δυσμενείς. Ευνοϊκοί παράγοντες όπως είναι η παγκόσμια ειρήνη και η πολιτιστική εξέλιξη κλπ είναι αυτοί που υποβοηθούν στην ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου, ενώ δυσμενείς είναι αυτοί που δυσκολεύουν την ανάπτυξη του όπως είναι η απουσία ειρηνικών συνθηκών, η εξάπλωση της φτώχειας κλπ.

Υπάρχουν πολλά μέσα πληρωμής. Στις διεθνείς συναλλαγές προτιμούνται η επιταγή, η συναλλαγματική, το γραμμάτιο εις διαταγή, η εντολή πληρωμής, η αντικαταβολή και η είσπραξη αξιών έναντι εγγράφων ενώ τα τραπεζογραμμάτια δεν είναι εύχρηστα και δεν προτιμούνται από τις διεθνείς συναλλαγές.

Οι περισσότερες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν σαν τρόπους πληρωμής το factoring και το forfaiting γιατί και στα δύο υπάρχει ένα χρονικό όριο είσπραξης από τον εξαγωγέα και στην περίπτωση του factoring το όριο είναι εντός 48 ωρών και σε περίπτωση χρεοκοπίας τα αναλαμβάνει όλα ο πράκτορας.

Για την πραγματοποίηση μιας εξαγωγής χρειάζονται κάποια έγγραφα τα οποία απαιτούνται από το κράτος κυρίως για λόγους στατιστικούς, πιστοποιητικά τα οποία εκδίδονται από το βιομηχανικό και εμπορικό επιμελητήριο της χώρας του εξαγωγέα, το έγγραφο το οποίο θα αναγράφει με ποια μορφή θα ταξιδέψει το εμπόρευμα και κάποιο πιστοποιητικό ασφάλισης για τυχόν φθορά και καταστροφή των προϊόντων.

Η GATT ιδρύθηκε στην αρχή ως μια προσωρινή συμφωνία για την μείωση των δασμών, αλλά στην συνέχεια γνώρισε μεγάλη επιτυχία και επέτρεψε την σύναψη πολυάριθμων συμβάσεων περί μείωσης και γενικά της ρύθμισης των τελωνειακών διευκολύνσεων. Σήμερα η GATT αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους Διεθνείς Οικονομικούς Οργανισμούς που συνέβαλλε στην κατάργηση των δασμών και των άλλων εμποδίων στο εμπόριο κατά τα τελευταία 50 έτη.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) εκφράζει την άποψη της Ένωσης ότι οι πολυμερείς κανόνες που συμφωνήθηκαν με ομοφωνία, οι οποίοι ενθαρρύνουν και διασφαλίζουν την απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου, αποτελούν έναν από τους καλύτερους τρόπους προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας κάθε χώρας. Ο ΠΟΕ, αποτελεί τον μόνο διεθνή οργανισμό που ελέγχει το εμπόριο αγαθών, υπηρεσιών και δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μεταξύ των χωρών. Με την ίδρυση του ΠΟΕ και την τήρηση των κανονισμών του, υπάρχει μια ειρηνική συνύπαρξη του διεθνούς εμπορίου ανάμεσα στις χώρες.

Η δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να καταργήσει τα εμπόδια στις συναλλαγές και στις επενδύσεις είναι σαφής και θα καταστεί ακόμη σαφέστερη με την πρόσφατη άφιξη του ενιαίου νομίσματος και την διεύρυνση της ανατολικά.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η απελευθέρωση της αγοράς παρέχει συνολικά μεγαλύτερα κέρδη. Με την τεχνολογική πρόοδο και ισχυρότερους οικονομικούς δασμούς μεταξύ των χωρών, τα οφέλη από την απελευθέρωση του εμπορίου και των επενδύσεων φτάνουν σε ολοένα και μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων στις βιομηχανικές και αναδυόμενες οικονομίες όλης της Γης. Σήμερα όλο και περισσότεροι υπάλληλοι σε περισσότερες εταιρείες και στις περισσότερες χώρες εξαρτώνται περισσότερο από ποτέ για τους πόρους συντήρησης τους από το διασυνοριακό εμπόριο. Σε μια πιο ευρεία έννοια κάθε χώρα εξαρτάται αν όχι άμεσα, έμμεσα από το διεθνές εμπόριο.

Καθώς πλησιάζει ο επόμενος αιώνας, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει την εκστρατεία της προκειμένου το πολυμερές εμπορικό σύστημα να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις με μεγαλύτερη απελευθέρωση και θέσπιση κανόνων στους τομείς των υπηρεσιών, του ανταγωνισμού και του εμπορίου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμεί δίκαιη συμπεριφορά και ίσες ευκαιρίες για όλες τις χώρες που ασχολούνται με το εμπόριο. Το σύστημα θα πρέπει να είναι καθαρό και να συμπεριλαμβάνεται στον έλεγχο της κοινής γνώμης

Είναι γεγονός ότι ο κόσμος ολόκληρος και η Ευρωπαϊκή Ένωση γενικότερα αλλάζει πρόσωπο με ρυθμό πραγματικά απρόβλεπτα γρήγορο. Κάθε μέρα, όλο και περισσότερο, τα εθνικά σύνορα καταργούνται και σε αυτό τον νέο κόσμο, ο ρόλος του Διεθνούς εμπορίου γίνεται διαρκώς μεγαλύτερος και σημαντικότερος με αποτέλεσμα το νέο πρόσωπο του κόσμου να είναι κατεξοχήν πρόσωπο επικοινωνίας μεταξύ των χωρών. Σε λίγο θα μιλάμε για την Ευρώπη και θα αναφερόμαστε σ' αυτήν ως την πρωτεύουσα του διεθνούς εμπορίου, η οποία θα έχει πολλά να προσφέρει τόσο στην δημιουργία μιας συγκεκριμένης εικόνας στην κοινή γνώμη, όσο και στην τροποποίηση της συμπεριφοράς των χωρών μελών της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεωργακαράκος, Ν, Η. 1997. **Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί**. Θεσσαλονίκη, 51, 52, 53, 57, 58, 59, 60, 61, 62 σελ

Δασκάλου, Χρ, Γ. 1995. **Διεθνές Εμπόριο**. Αθήνα, 7, 8, 9, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 116, 117, 120, 121, 248, 249, 259, 260, 261, 265, 266, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 287, 288, 289, 300, 301, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 348, 350, 351, 374 σελ

Κατρανίδης, Δ, Στέλιος. 1995. **Ειδικά Θέματα Διεθνούς Εμπορίου**. Αθήνα, 88,89 σελ.

Πανηγυράκης, Γ, Γεώργιος. 1995. **Διεθνές Εξαγωγικό Marketing** (Τόμος Ι). Αθήνα - Πειραιάς, 7, 264, 265, 267, 268, 375, 376 σελ

Σαρμανιώτης, Χ. 1991. **Διεθνές Marketing**. Θεσσαλονίκη, 33, 98, 104,107, 108, 114 σελ

Χολέβας, Γ. 1997, **Διεθνείς Εμπορικές Σχέσεις - Διεθνές Εμπόριο**. Αθήνα, 17, 18, 19, 20, 21, 181, 182, 183, 229, 230 σελ

ΑΠΟ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. 2002. **Η Ελλάδα Στην Ευρωπαϊκή Ένωση Ένας Απολογισμός. Αθήνα, 11 σελ.**

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. ISBN 92- 828 - 5937 -1. 1999. **Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Εμπόριο.** Βρυξέλλες- Λουξεμβούργο, 1, 3, 4, 5, 21 σελ.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. ISBN 92- 894- 4713-3. 2003. **Η Παγκοσμιοποίηση Στην Υπηρεσία Όλων Μας (Η Ευρωπαϊκή Ένωση Και Το Παγκόσμιο Εμπόριο).** Βρυξέλλες- Λουξεμβούργο, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 σελ.

ΆΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

Από το Υπουργείο Οικονομικών Κύπρου. 2002. **Ετήσια Έκθεση Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας Και Τουρισμού.** Κύπρος, 1-2 σελ

Ευρωπαϊκή Βιβλιοθήκη. Θεσσαλονίκη, 2004

INTERNET: www.in.gr.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τί είναι δυνατόν να πράξει η ΕΕ για την άρση των εντοπιζόμενων εμποδίων στις συναλλαγές:

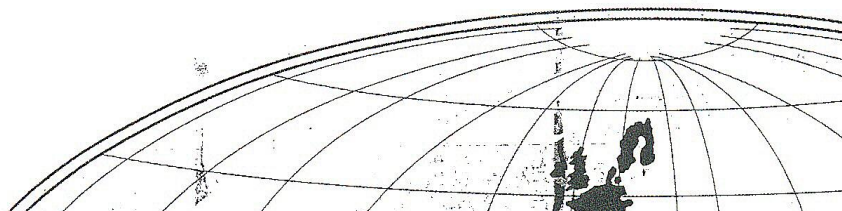
Κάθε πρόβλημα το οποίο αναφέρεται στη βάση δεδομένων και κάθε νέο θέμα το οποίο τίθεται είτε από εθνικές αρχές, υπεράκτιες αντιπροσωπείες, εμπορικές ενώσεις ή συγκεκριμένες επιχειρήσεις αναλύεται σε βάθος από τα διάφορα τμήματα της Επιτροπής τα ασχολούμενα σε ειδική ομάδα δράσης για την πρόσβαση στην αγορά η οποία έχει συγκροτηθεί για το σκοπό αυτό καθώς και από εμπειρογνώμονες στον τομέα της εμπορικής πολιτικής από κράτη μέλη μέσω της επιτροπής 113 του Συμβουλίου της ΕΕ. Από κοινού προσπαθούμε να καθορίσουμε κατάλληλο τρόπο ενέργειας για κάθε σημαντικό εμπορικό κώλυμα. Όλα τα λαμβανόμενα σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέτρα παρακολουθούνται εκ του σύνεγγυς μέχρις ότου τους δοθεί αποδεκτή λύση. Οι ευρωπαϊκοί επιχειρηματικοί κύκλοι συμφερόντων τους οποίους αφορούν τα θέματα αυτά τηρούνται συνεχώς ενήμεροι σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

Φυσικά, η ΕΕ δεν διαθέτει το μαγικό ραβδί που εξαφανίζει όλα τα προβλήματα της βιομηχανίας αλλά διαθέτει σημαντικά μέσα εμπορικής πολιτικής και μεγάλη επιρροή ως η μεγαλύτερη εμπορική οντότητα στον κόσμο.

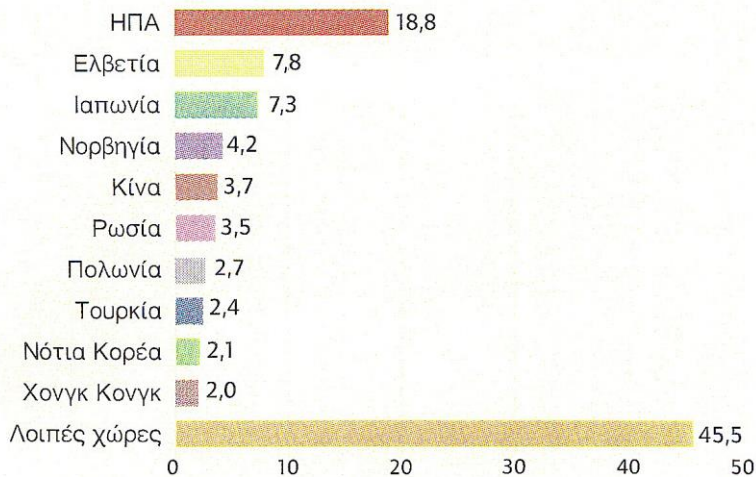
Τα κύρια είδη δράσης τα οποία έχουν μέχρι σήμερα αναληφθεί συνοψίζονται κατωτέρω.

• Προσφυγή στους μηχανισμούς διαβουλεύσεων και διευθέτησης διαφορών του ΠΟΕ.

Αντίθετα με τον προηγούμενό του, τη GATT, ο ΠΟΕ επιβάλλει στις χώρες μέλη δεσμευτικές υποχρεώσεις οι οποίες είναι δυνατόν όντως να επιβληθούν μέσω διαδικασίας διευθέτησης διαφορών με σαφείς και σχετικά σύντομες προθεσμίες. Αφότου τέθηκε σε ενέργεια η στρατηγική πρόσβασης στις αγορές, η Κοινότητα παρακολούθησε ενεργά στον ΠΟΕ όλες τις σημαντικές περιπτώσεις κατά τις οποίες εμπορικοί εταίροι δεν συμμορφώθηκαν προς τις δεσμεύσεις τους στο πλαίσιο του οργανισμού αυτού. Το 1997 η Κοινότητα θα παραπέμψει στον ΠΟΕ άνω των 40 συγκεκριμένες καταγγελίες οι οποίες εμπλέκουν πλέον των 25 κρατών μελών του ΠΟΕ. Τα σχετικά θέματα ποικίλλουν από άποψη αντικείμενου: περιπτώσεις δασμών που έχουν επιβληθεί καθ υπέρβαση των δεσμευτικών συντελεστών ΠΟΕ, διακρίσεις σε κρατικές προμήθειες, παράνομες επιδοτήσεις, διακριτικού χαρακτήρα φορολογικοί συντελεστές που πλήττουν τα οινοπνευματώδη ποτά, κανόνες "εγχώριου περιεχομένου" για αυτοκίνητα, πρότυπα που δεσμεύουν χωρίς λόγο.

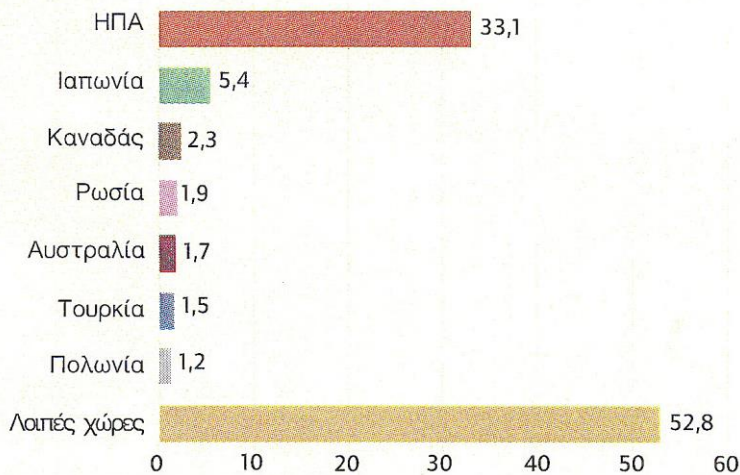

**ΜΕΡΙΔΙΟ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ (*)
ΕΚΤΟΣ ΕΕ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ — 1997**

(*) Εισαγωγές + εξαγωγές.
Πηγή: Eurostat.

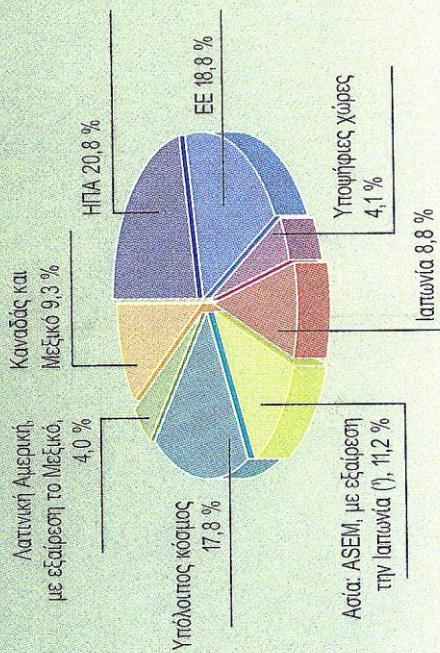
**ΜΕΡΙΔΙΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ (*)
ΕΚΤΟΣ ΕΕ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ — 1997**

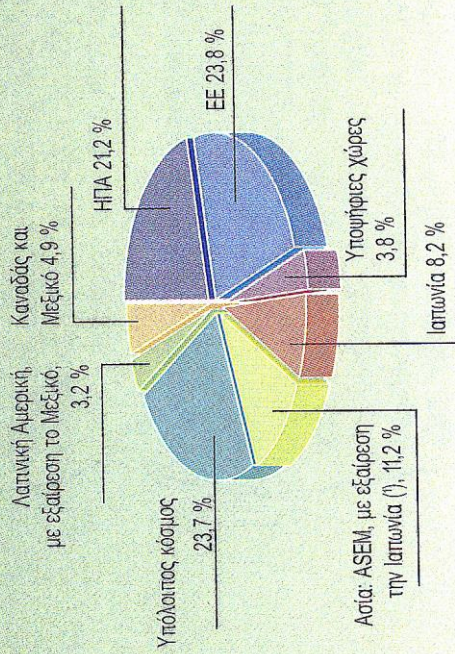
(*) Εισαγωγές + εξαγωγές.
Πηγή: Eurostat.

Μερίδιο στο παγκόσμιο εμπόριο

Εμπορεύματα

Υπηρεσίες

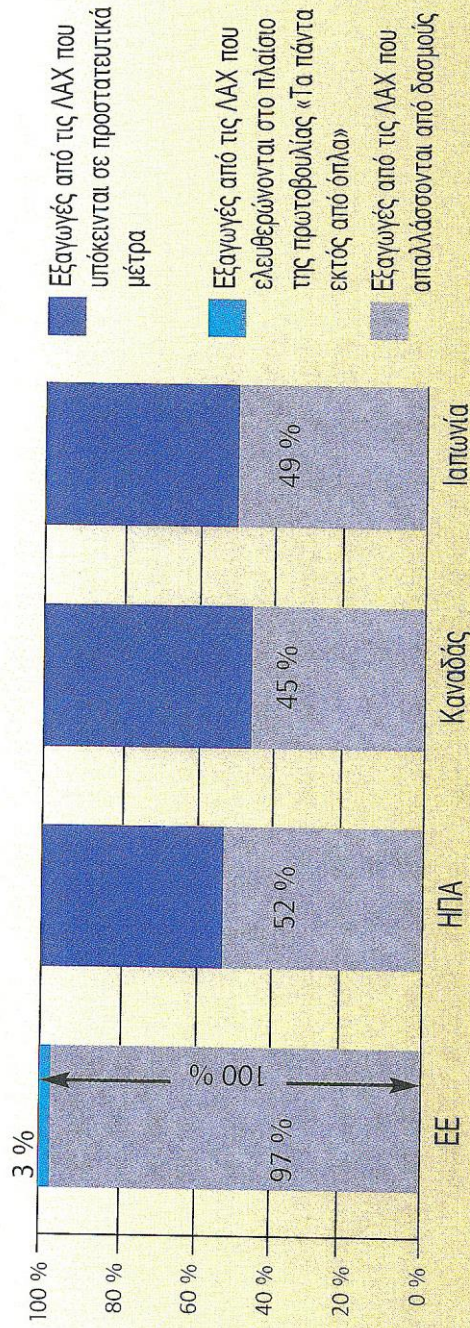

(*) ASEM: οι εννέα ασιατικοί εταίροι της «συνάντησης κορυφής Ασίας-Ευρώπης» (ASEM) εκτός από την Ιαπωνία είναι: Μπρουνέι, Κίνα, Ινδονησία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Ταϊλάνδη, Σιγκαπούρη, Νότια Κορέα, Βιετνάμ.

Σημείωση: Αριθμητικά στοιχεία για το 2000, με συνάθροιση των εισαγωγών και των εξαγωγών.
Πηγή: Eurostat.

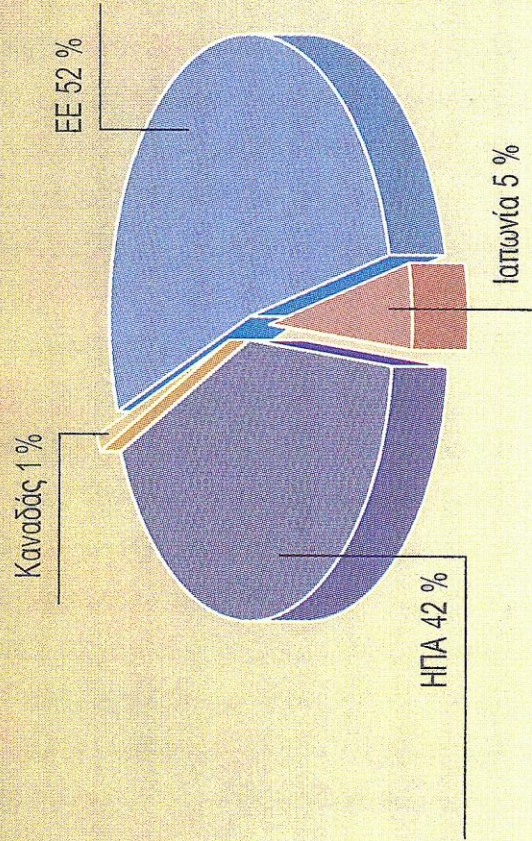
Άνοιγμα της αγοράς της ΕΕ στις εξαγωγές από τις αναπτυσσόμενες χώρες

Το 1999, 97 % των εξαγωγών από τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες εισήλθαν στην ΕΕ ατελώς. Από τότε, η πρόσβαση διευκολύνθηκε ακόμη περισσότερο στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Τα πάντα εκτός από όπλα».

Πηγή: Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη/Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εξαγωγές των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών στην ΕΕ

Η αξία των εξαγωγών από τις αναπτυσσόμενες χώρες στην ΕΕ σημείωσε σταθερή άνοδο και το 2000 έφθασε σε 432 δισ. ευρώ, ήτοι στο διπλάσιο του συνολικού ποσού για το 1990. Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας εμπορευμάτων από 49 λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ). Το διάγραμμα δείχνει την κατανομή των εξαγωγών των ΛΑΧ προς τις τέσσερις πλουσιότερες εμπορικές δυνάμεις. Αριθμητικά στοιχεία για το 2000.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εμπόριο της ΕΕ: οι κυριότεροι συμμετέχοντες

Εμπορικός εταίρος	Εισαγωγές στην ΕΕ (δισ. ευρώ)	Εξαγωγές από την ΕΕ (δισ. ευρώ)	Εκατοστιαίο ποσοστό των συνολικών συναλλαγών (εισαγωγές + εξαγωγές)
Όγκος των συνολικών συναλλαγών της ΕΕ 985	174	990	100
1. ΗΠΑ	107	239	20,9
2. Οι δέκα χώρες που θα προσχωρήσουν στην ΕΕ το 2004	59	125	11,7
3. Ελβετία	81	71	6,5
4. Κίνα	68	34	5,8
5. Ιαπωνία	46	42	5,6
6. Χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ)	48	40	4,4
7. Ρωσία	45	30	3,9
8. Νορβηγία		26	3,6

Αριθμητικά στοιχεία για τις εμπορευματικές συναλλαγές του 2002.
Πηγή: Eurostat.

